

Két kötetes lexikont ajándékozunk minden olvasónknak!

Szombat

Postarína placena u gotovom!

Cena - ára 1 dinár

Reguli Ujság

Noviszád, 1938 szeptember 21, szerda

Urednik - Szerkesztő
ANDRÉE DEZSÓ

19. évfolyam 257. szám

Prága elfogadja a londoni tervet tárgyalási alapul

Megelégedés Párisban, Londonban, Berlinben és Genfben - Az angol és francia javaslat Hitler követelésének elfogadását jelenti - Szombaton nemzetközi bizottság utazik Prágába a londoni terv végrehajtásának megbeszélésére

Prágából jelentik: (A. A.) A PRAGER PRESSE JÓLÉRTESÜLT FORRÁSRA HIVATKOZVA AZT IRJA, HOGY A PRÁGAI KORMÁNY ELFOGADJA AZ ANGOL-FRANCIA TERVET, DE NEM MINT VÉGLEGES TERVET, HANEM CSAK TÁRGYALÁSI ALAPUL, A FOLYTATANDÓ KÉSŐBBI MEGBESZÉLÉSEK SZÁMÁRA.

ELMULT A HÁBORU VESZEDELME

Londonból jelentik: A Daily Express a Prágából érkező hírek hatása alatt azt írja, hogy most már elmúlt a háboru veszedelme, mely háromévesfél millió szudétanémet sorsa miatt fenyegette Európát. Egyébként valamennyi angol lap bizonyosra veszi, hogy Prága beletörődik az elháríthatatlanba. A Daily Mail szerint a cseh kormány most már a főgondja csak az, hogy megakadályozza a belső zavargásokat és a forradalom kitörését.

NEMZETKÖZI BIZOTTSÁG UTAZIK PRÁGÁBA

Londonból jelentik: A budapesti Esti Ujság tudósítójának értesülése szerint Chamberlain és Hitler tanácskozása után, valószínűleg már szombaton nemzetközi bizottság utazik Prágába. Egyes körök úgy tudják, hogy a Runciman küldöttséget alakítják át nemzetközi bizottsággá, amelyben nemcsak Anglia, Franciaország és Németország kapnának helyet, hanem Lengyelország és Magyarország is. Más oldalról híre jár, hogy ez a nemzetközi bizottság teljesen új alakulat lesz, amely a francia-angol javaslat végrehajtásának módjait vitatja meg a prágai kormánnyal és gondoskodik az intézkedések végrehajtásáról is.

UJ KORSZAK A NÉPEK TÖRTÉNETÉBEN

Bukarestből jelentik: A Curentul több ismert román politikus nyilatkozatát közli Chamberlain békegesztésével kapcsolatban. Valda volt miniszterelnök ezeket mondta:

— Chamberlain cselekedete új korszakot nyit meg a nemzetek és

népek egymásközi viszonyában. Különösen a gyakorlati módszerek tekintetében. Ennek a cselekedetnek oly nagy a jelentősége, hogy nemzedékünk, amely szinte óráról órára kénytelen új fordulatokat tudomásul venni, ezt fel sem foghatja. Mindenesetre az eddigi diplomáciai

módszerekkel való szakítás nagy lépést jelent a világ megbékélése felé. Averescu tábornagy kijelentette, hogy Chamberlain lépése annak a népnek nemességét mutatja, amelynek Chamberlain kiváló képviselője. Egyébként nem hiszek a háboruban — mondotta Averescu.

A kimentett vizbefúló

Párisból jelentik: Az angol-francia megállapodás francia politikai körökben nagy megkönnyebbülést keltett. A kamara folyosóin a képviselők nagy helyesléssel fogadták a francia-angol állásfoglalást, mert a háborus veszedelmet ezzel elhárítottak tekintik. Párisban úgy ítélik meg a helyzetet, hogy a viharfelhők elvonulóban vannak, de a helyzet igen kényes. Továbbra is hosszú és fáradtságos tárgyalásokra kell elkészülni, ha Prága elvben el is fogadja a londoni tervet. A béke kimentett vizbefúlóhoz hasonló, akin a nagyhatalmak lankadatlan erőfeszítéssel folytatják a mesterséges lélegzés műveletét, — írja a Paris Soir.

Mint Berlinből jelentik, a keddi német sajtó feltűnően szívélyes hangon ír a francia és angol politikáról.

Hitler megnyerte a játszmát

Párisból jelentik: Leon Blum a Populaire-ben vezércikket írt, amelyben megállapítja, hogy Hitler Franciaország és Anglia ellen már megnyerte a játszmát. A következmények nagyon messzenők lesznek.

Henry de Kerillis képviselő, az Epoque főszerkesztője lapjában azt írja, hogy csak hónapok múlva fog talán a francia nép ráébredni arra, mekkora megaláztatásban volt része és féltő, hogy akkor majd a mostani pártkeretek és vezetők ellen fog felázadni. Az Oeuvre arról is tud, hogy a lengyelek hivatalos formában bejelentették, hogy közös határt kívánnak Magyarországgal.

Nem fenyeget közvetlen háboru

Mint Berlinből jelentik, Németországban bizakodóan ítélik meg a helyzetet és azt tartják, hogy közvetlen háborus veszedelem nem fenyeget többé. Illetékes helyen rámutatnak arra, hogy az angol-francia terv tulajdonképpen teljesen magáévá tette Hitler követeléseit a kivétellel, hogy a vegyes lakosságú területeken nem alkalmazza a határkiigazítást. E pont felett még vita lehet.

Általános fegyverkezési korlátozás

Londonból jelentik: A Pesti Hirlap tudósítójának értesülése szerint Chamberlain és Hitler általános fegyverkezési korlátozásról is tárgyalnak. Az angol kormányhoz közelálló helyen úgy tudják — jelenti a tudósító, — hogy a prágai megoldás során nem fogják figyelmen kívül hagyni a magyar és lengyel nemzetiségek kérdését sem.

LONDON FELVESZI A RENDES KAPCSOLATOT RÓMÁVAL

Londoni jelentés szerint Grandi olasz nagykövet és Halifax külügyminiszter elhatározták, hogy az angol kormány haladéktalanul felveszi a rendes diplomáciai kapcsolatot az olasz kormánnyal. Ennek előkészítése céljából lord Perth római angol nagykövet már a napokban visszatér Rómába. A nagykövet — mint ismeretes — hónapok óta szabadságon volt.

A MAGYAR FRONTHARCOSOK TÁVIRATA

Budapestről jelentik: A magyar frontarcos szövetség kedden táviratot intézett az angol, francia, olasz, német és lengyel frontarcos szövetségekhez és kért, érvényesítsék erkölcsi súlyukat mértékadó helyen, hogy a népek önrendelkezési jogát több, mint egymillió csehszlovákiai magyarra is alkalmazzák.

Lengyelország és Magyarország kitartóan követelik a néprajzi határ megvonását az egész vonalon

A varsói kormány legyűzött a nyugati... hoz a csehszlovák kérdés végleges megoldása tek...

Varsóból jelentik: A lengyel kormány utasította londoni, párisi, római és berlini követeit, hogy újból ismertessék a lengyel álláspontot a cseh kérdés fejleményei tekintetében. A lengyel sajtó megállapítja, hogy Lengyelország álláspontja már régóta ismeretes: lengyel felfogás szerint a cseh kérdés csak a maga teljes egészében oldható meg. Az események gyors üteme ma már a népszavazást is meghaladta és most már a cseh határ néprajzi módosításáról beszélnek Londonban és Párisban. Bármilyen módon történik azonban a szudétánémet kérdés megoldása, a csehországi lengyel kisebbséget ugyanolyan elbánás illeti meg, mint a szudétánémeteket.

A magyar kisebbség helyzete

Londonból jelentik: Az angol parlament ugynevezett magyar bizottsága körében az utóbbi napokban élénk tanácskozások folytak, amelyek eredményeként két angol képviselő Budapestre utazott. A hétfői londoni estilapok nagy fontosságot tulajdonítanak az angol képviselők mostani magyarországi útjának. Henri Proctor képviselő Budapestre való elutazása előtt a következő nyilatkozatot tette:

— A brit és francia kormány tervet készített a cseh ügy békés megoldására. Ma már kevés embernek lehet kétsége aziránt, hogy ez a terv a cseh határok módosítását foglalja magában. Itt az ideje annak, hogy a 20 esztendő óta idegen uralom alatt élő szlovákiai magyarságot visszacsatolják az anyaországához. A most következő napok Magyarország számára kétségkívül történelmi jelentőségűek. Az angol parlament magyarbarát csoportja, felismerve a helyzetet, még a múlt pénteken ülést tartott és elhatározta, hogy még az angol parlament összehívása előtt minden követ megmozgat abból a célból, hogy a magyarság igazságos követeléseit figyelembe vegyék a most következő napok új béketárgyalásain.

— Hogy mit határoztak az eddigi londoni tanácskozásokon, azt a parlament összehívásáig nem hozzák nyilvánosságra. Chamberlain miniszterelnök minden valószínűség szerint csak az alsóházban mondja el ezzel kapcsolatos első nyilatkozatát. Kizártnak tartom — mondotta Proctor őrnagy —, hogy az angol kormány csak a szudétánémetekre vonatkozó módosítást javasolta volna és Csehország többi határait biztosítaná. Ilyen megállapodást a brit közvélemény és annak képviselője, a parlament sohasem fogadhatna el. Okom van kijelenteni azt, hogy az angol miniszterelnök ismeri a csehszlovákiai magyarság helyzetét és az egész magyar ügyet.

Valamennyi nemzetiség kielégítése

Párisból jelentik: A francia sajtó egyre nagyobb figyelmet szentel a csehszlovákiai magyar és lengyel nemzetiség kérdésének. A lapok megállapítják, hogy a szudétánémet területek elcsatolása önmagában még nem jelentené a csehszlovák kérdés teljes rendezését. A lapok egy része valamennyi nemzetiség jogainak kielégítése mellett foglal állást. Olaszország fellépése — írják a párisi lapok — érezhető befolyást gyakorolt a nemzetközi közvéleményre. A Jour nézete szerint oktalanság volna arra számítani, hogy Magyarország és Lengyelország hajlandó lenne garantálni Csehszlovákia új határait, ha nemzetiségi követeléseiket nem teljesítik.

A Journal Olaszország magatartásával foglalkozva számol arról, hogy Mussolini a magyar és lengyel nemzetiség kérdésében nem enged. Egyes francia lapok úgy értesülnek, hogy a londoni megegyezés tényleg kiterjed a magyar és a lengyel nemzetiség sorsára is.

A Matin főszerkesztője ezeket írja a londoni megegyezésről: A francia államférfiak Londonban azt javasolták, hogy a szudétánémet területek átcsatolása útján az új Csehszlovákia határaiért nemcsak Franciaország, hanem Anglia is vállaljon jóvátételt, de azzal a fenntartással, hogy a többi nemzetiség jogos követeléseit is kielégítik. Angol részről támogatták Franciaország álláspontját.

Eriőszak nélküli változások

Londonból jelentik: A Times a csehszlovák kérdés megoldási tervzetével foglalkozva kiemeli, hogy a faj az uralkodó választóvonal Európában. A békeszerződéseket is a faji megoszlásra alapították. A békeszerződés javasolt módosítása, ha általános beleegyezéssel vinnék keresztül, illusztrálná és megerősítené az erőszak nélküli változások eszméjét. A változásoknak kétségkívül jönniök kell, — írja a lap. — Eddig a háború volt a változások főeszköze, ennek helyébe most más eszközt kell találni.

A Daily Express vezércikke kiemeli, hogy az európai nagyhatalmak alkották meg Csehszlovákiát és most a három nagyhatalom közül kettő Csehszlovákia feldarabolását tanácsolja. Angliát nem

terheli a legfőbb felelősség sem az eseményekért. Anglia sohasem adott másképp biztosítékot arra, hogy Csehszlovákia területét tiszteletben tartja és megvédi.

A Daily Mail rámutat arra, hogy most már általánosan elismerik, hogy tévedés volt a mesterséges csehszlovák állam megalakulása. Ezt háború útján fenntartani a legnagyobb örültség volna. A munkáspárti Daily Herald vezércikke azt hibáztatja, hogy a határmódosítást nem a népszövetségi alapokmány 19. szakasza alapján kísérik meg.

Vernon Bartlett a News Chronicle-ben ezeket írja: Az angol-francia terv szerint Csehszlovákiának azokat a területeit, ahol a lakosság többsége német, Németországnak adják át. A többségnek csak nagyon kevéssel kell az 50 százalékot meghaladni. Valószínűleg ugyanezt az engedményt teszik Magyarország és Lengyelország javára is. Csehszlovákia fennmaradó része nemzetközi biztosítékot kap, amiben Anglia is részt vesz.

Horthy Németországba utazott

Budapestről jelenti az Avala: Jólértesült körökben megerősítették azt a hírt, hogy Horthy magyar kormányzó Göring porosz miniszterelnök meghívására hétfőn este Németországba utazott, ahol vadászaton vesz részt.

AZ EGYETEMES MEGOLDÁS SZÜKSÉGESSÉGE

Rómából jelentik: A Stampa a cseh válság egyetemes megoldásának szükségességét hangoztatja. Londonnak és Párisnak nem szabad a további engedményektől visszariadni, — írja a lap. — Nem is engedményekről, hanem a tényleges jogok elismeréséről van szó. Az új rendet a magyarokra, a szlovákokra és a lengyelekre is ki kell terjeszteni.

ELKÉSETT ENGEDMÉNYEK

Genfből jelentik: A Journal de Genève főszerkesztője a lap keddi vezércikkében Csehszlovákia sorsával foglalkozik. A prágai kormány — írja a lap — mindig elkésett egy-egy engedménnyel. A csehszlovák állam ma igen mélyre ható változás küszöbén áll, mert önként nem járul hozzá az önkormányzatokhoz és külpolitikájában nem tért át a semlegességre. Az önkormányzat és semlegesség pedig minden nemzetiségi állam alapköve kell, hogy legyen. Példa erre Svájc és Belgium.

A CSEHSZLOVÁK SZAKSZERVEZETEK ÜDVÖZLIK HODZSÁT

Prágából jelenti az Avala: A csehszlovák szakszervezetek szövetsége 750.000 tagja nevében üdvözlő táviratot intézett Hodzsa miniszterelnökhöz. A távirat a szövetség bizalmáról biztosítja Hodzsat és azt kéri, hogy a kormánnyal együtt folytassa harcát az állam szuverenitásának megvédéséért. A kormány — mondja a távirat — mindenben számíthat a szakszervezetek támogatására.

CSEH REPÜLŐGÉP NÉMET TERÜLET FELETT

Az Avala jelentése szerint hétfőn délután 2 óra 15 perckor egy Eiswall felől jövő csehszlovák katonai repülőgép átrepülte a német határt és mintegy 10 percig 3—4000 méter magasságban német terület felett repült. A gép széles körben átrepült Altenberg városa felett, majd visszatért Csehszlovákiába.

GENF DICSERI CHAMBERLAIN

Genfből jelentik: A Reuter-iroda értesülése szerint az angol-francia egyezményt Genfben meglelégedéssel üdvöztették, hangoztatva, hogy az angol államférfiúi bölcsesség és a francia áldozatok megmentették Európát az általános háború borzalmaiktól. Népszövetségi körökben dicsérik Chamberlain eljárását és kiemelik, hogy a franciák nagy áldozatot hoznak azzal, ha Csehország semlegesítése ellenében lemondanak szövetségesükről.

A DREZDAI GYÜLÉS

Drezdából jelentik: A Németországba menekült szudétánémetek hétfőn este a drezdai kiállítási terület nagy csarnokában gyűlést tartottak. A gyűlésen Sebekovsky szudétánémet képviselő többek között ezeket mondotta:

— Hamarosan, mint katonák térünk vissza szülőföldünkre. Győzni fogunk, mert így kívánja Hitler. Néptársaink, közeledik a felszabadulás órája. A rabságnak vége lesz. Ez a harc utolsó szakasza. Vezérünk Hitler — mondotta beszéde végén Sebekovsky.

ELŐZETES CENZURA

Prágából jelenti az Avala: A kormány rendeletére hétfő estétől kezdve a Csehszlovákiában megjelenő valamennyi lapra nézve előzetes cenzurát léptettek életbe. A lapokat megjelenésük előtt két órával cenzurázzák.

ÁREMELKEDÉSEK

A NEWYORKI TÖZSDÉN

Newyorkból jelenti a Reuter-iroda: Bár az európai helyzetet itt rendkívül kényesnek tekintik, a hétfői tőzsdén mégis nagy áremelkedések voltak. Az emelkedés egyes értékekben 3 dollárt tett ki. (A. A.)

A szudétánémet terület átengedése, a francia-csehszlovák egyezmény megszüntét jelentené

A prágai kormány halogatta a végleges válaszadást A cseh vezérkar ellenez minden területcsonkítást

Londonból jelenti az Avala: Valamennyi hétfő esti angol lap első oldalán, feltűnő szedéssel közölte azt a hírt, hogy Páris és London között teljes az egyetértés az angol terv tekintetében. A lapok ugyanakkor azt a párisi jelentést is közölték, hogy Osusky párisi csehszlovák követ hétfőn könnyekkel a szemében távozott a francia külügyminisztériumból.

A Vreme párisi munkatársának jelentése szerint, amikor Ossusky párisi csehszlovák követ könnyes szemmel távozott a külügyminisztérium palotájából, a következőket mondta újságíróknak:

— Országomat elítélték, anélkül, hogy kihallgatták volna.

Ugyancsak az Avala jelenti Párisból: Itteni jólértesült körökben hétfőn este megerősítették azt a hírt, hogy a prágai francia és angol követ hétfőn délután közölte Benes elnökkel a londoni értekezlet eredményét. Francia beavatott körökben úgy tudják, hogy a közlés nem gyakorolt egészen rossz hatást Benes elnökre. A két követnek az a kijelentése, hogy az angol kormány hajlandó több más állammal együtt a jövő csehszlovák állam határait szavatolni, nem tévesztette el célját és szemelláthatóan viszonylagos enyhülést hozott. Párisban nem ítélik meg ugyan túlságosan derűsen látással a helyzetet, de mégis bizalommal tekintenek a dolgok jövő fejlődése elé és remélik, hogy a prágai kormány végül is belátja, hogy az adott körülmények között semmiféle más megoldás nem volt lehetséges.

AZ ANGOL ÜGYVIVŐ CIANONÁL

Rómából jelenti: Ciano olasz külügyminiszter hétfőn este fogadta a római angol ügyvivőt. A megbeszélés 10 percig tartott. Úgy tudják, hogy az angol ügyvivő a londoni kormány álláspontját közölte a cseh kérdésben.

CHAMBERLAIN TÁVIRATA HITLERHEZ

Az éjszakai órákban kiadott londoni jelentés közli, hogy Chamberlain miniszterelnök a hétfői minisztertanács után táviratot küldött Hitler kancellárnak Berchtesgadenbe és megkérdezte, hogy milyen időpont felelne meg neki a második megbeszélésre. Chamberlain készen áll arra, hogy nyomban elutazzék, mihelyt a válasz megérkezik. Londoni politikai körökben továbbra is azt hiszik, hogy a megbeszélés szerdán lesz.

CHAMBERLAIN TANÁCSKOZÁSAI

Az Avala londoni jelentése szerint Chamberlain miniszterelnök hétfőn este fogadta Attlee örnagyot, az ellenzék vezérét és Greenwoodot, a munkáspárt helyettes vezetőjét. Az ellenzéki vezérek-

kel folytatott tanácskozásokban Halifax külügyminiszter is részt vett. Chamberlain ezután Sir Archibald Sinclairt, a szabadelvű ellenzék vezérét fogadta.

VI. György király hétfőn Sir Alexander Cadogan külügyi államtitkárt fogadta kihallgatáson.

Corbin londoni francia nagykövet hétfőn délután látogatást tett az angol külügyi hivatalban, ahonnan hat óra tájban Sir Robert Vansittart társaságában távozott.

AZ ANGOL PARLAMENT ÜLÉSE

Londonból jelenti az Avala: An-

Bizonyos angol körökben már alig kételkednek abban, hogy Anglia terve a szudétánémet területnek népszavazás nélkül való átengedéséről szól. Ez előreláthatóan a francia-cseh egyezmény hatályon kívül helyezését is jelentené.

Chamberlain bizalmi szavazatot kér

Londonból jelenti: A Daily Express is úgy tudja, hogy az angol parlament két háza valószínűleg jövő kedden ül össze. Chamberlain miniszterelnök az alsóházban, Halifax külügyminiszter pedig a lordok házában ismerteti a történeteket és a békefeltételeket, majd Chamberlain miniszterelnök bizalmi szavazatot kér.

MINISZTERTANÁCS PRÁGÁBAN

A prágai kormány Benes elnök elnöklétével az éjjeli minisztertanácsra ül össze, amely egy órakerít véget. A Havas iroda jelentése úgy tudja, hogy a tanácskozáson határozatot nem hoztak és közleményt sem adtak ki. Beavatott

politikai körökből eredő értesülés szerint a parlament jövő kedden, 27-én ül össze. Ez alkalommal Chamberlain és lord Halifax beszámolnak a londoni angol-francia megbeszélésekről, valamint Chamberlain második németországi útjáról. Lehetséges, hogy az angol kormány még Chamberlain második németországi útja előtt újabb minisztertanácsot tart, hogy az addig beérkező cseh állásfoglalást megvitassa. Ha a teljes minisztertanács nem ül össze, akkor az ugynevezett belső kabinet vizsgálja meg a cseh kormány közlését.

cseh körökben kijelentették, hogy azért nem hoztak határozatot, mert tanulmányozni akarják a helyzetet minden vonatkozásban.

Ugy látszik azonban — mondja a Havas iroda jelentése, — hogy a békére való hajlandóság van túlsúlyban. Kedden délelőtt 11 órakor a minisztertanács ismét összeült.

Prága elfogadja a francia-angol tervet

Londonból jelenti: A Central News hírszolgálati iroda közlése szerint Benes elnök hajlandó a szudétánémet vidékekre vonatkozó francia-angol tervet elfogadni, a csehszlovák vezérkar azonban közölte, hogy sohasem járul hozzá sem a népszavazáshoz, sem pedig a területi engedményekhez. (A. A.)

A Reuter iroda ugyanebben az ügyben illetékes helyről származó értesülést közöl, amely szerint a prágai kormány elhatározta, hogy elfogadja a londoni javaslatot, de kéri annak pontosabb megkövetését, hogy válaszát annak alapján adhassa meg.

A szovjet álláspontra

Moszkvából jelenti a Reuter-iroda: Szovjet mértékadó helyen — hivatalos közlemény hiányában — egyáltalán nem fűznek megjegyzéseket a londoni angol-francia megbeszélések eredményéhez. Politikai körökben azt hiszik — mondja a Reuter-iroda jelentése —, hogy Csehszlovákia nem fogadhatja el a feltételeket és háborútól tartanak. Moszkvában senki sem hisz a Csehszlovákiának ígért új biztosítékok hatásosságában. (A. A.)

Az Avala newyorki jelentése szerint a Newyork Times a berlini szovjetkövetésen nyert értesülés alapján azt írja, hogy Szovjetorszország a Csehszlovákiával kötött szerződés rendelkezéseit csak akkor tekinti magára nézve kötelezőnek, ha Franciaország teljesíti hasonló kötelezettségeit Csehszlovákiával szemben.

A görlitzi ütközet

Görlitzből jelenti a német távirati iroda: Seidenberg birodalmi német határvárosnál, ahol menekülttábor létesítettek, keddre virradó éjszaka a vörös védőrséghez tartozó fegyveres csehek átléptek a határon és puskatűzzel árasztották el a várost. Két ember súlyosan, 15 könnyebben megsebesült. Seidenbergben már hétfőn este is-

meretessé vált, hogy a szudétánémet területen levő Bergdorffba nagyobb csoport cseh egyenruhába öltözött vörös őrség érkezett, amelynek az a szándéka, hogy megtámadja a menekülttábor és magával vigye azokat a menekülteket, akiknek szökése nyilván kellemtelen a csehek számára. A menekültek között volt a többi között egy cseh csendőr is. A német határőrséget ezeknek a híreknek alapján még az éjszaka folyamán megerősítették. Hajnali 3 óra tájban a német határőrök megligelték, hogy több száz főnyi csapat vonul a német határ felé. A cseh csapat a határtól mintegy 150 méternyire, arról a magaslatról, ahol a cseh vámépület áll, tüzelni kezdett a német határőrség kunyhójára és a német vámépületre.

Ugyanakkor egy másik csapat egyenesen Seidenberg ellen indult és 3 óra 30 perckor átlépte a határt. A csehek be akartak nyomolni a városba, a német határőrség azonban ebben megakadályozta őket. A csehek közel egy óra hosszút puska- és géppuskatűz alatt tartották a várost. A tüzharc alatt a német határőrség két tagja súlyosan, 15 pedig könnyebben megsebesült. A cseh osztagok 4 óra 30 perckor lassan visszahúzódtak cseh területre. A vérnyomok arra vallanak, hogy a cseheknek is voltak veszteségeik, azonban sebesülteiket magukkal vitték. A határszakaszon csak reggel felé állt ismét helyre a nyugalom.

SZÖKNEK A KATONÁK

Varsói jelentés szerint az utóbbi napokban igen sok szlovák és magyar nemzetiségű csehszlovák katonaszökevény lépte át a csehlengyel határt és menekült lengyel területre.

A német távirati iroda közli, hogy az Érchegeységben hétfőn a határ több pontján 14 cseh rendőrtisztviselő egyenruhában német területre ment át. Négy esetben szudétánémetekről, egy esetben egy szlovák származású rendőrtisztviselőről, 9 esetben pedig cseh nemzetiségűekről van szó. Az utóbbiak a határ átlépését azal indokolták meg, hogy a prágai kormány imperialista terveire való kilátástalan harcban nem akarják magukat megölelni.

SZOVJET REPÜLŐGÉPEK CSEHSZLOVÁKIÁBAN

Csernovici jelentés szerint éjszaka-ként sok repülőgép haladt el a város felett, kelet-nyugati irányban. Mint hivatalos részről kijelentették, szovjet katonai repülőgépekről van szó, amelyeket Csehszlovákia Szovjetországból rendelt. A gépeket felfegyverzés nélkül juttatják el Csehszlovákiába.

Tűzharc szudétanémet szabadcsapatok és csehszlovák katonaság között

A csehek előkészületeket tesznek a visszavonulásra és területkiürítésre

A német távirati iroda jelentése szerint kedden hajnalban a német-csehszlovák határon súlyos lövöldözés folyt cseh határorsztagok és katonaköteles, egyenruhába öltözött, felfegyverzett szudétanémetek között. A cseh határőrök puska- és géppuskatűzet zúdították a menekülő szudétanémetekre és a velük tartó, megszállt szudétanémet katonákra. A menekülők, köztük sok asszony és gyermek, a földre vetették magukat és kusza igyekeztek elérni a határt. Nem sokkal később a csehek ismét tüzelni kezdtek a menekülők csoportjára. A szudéta német katonák viszonzták a tüzelést és támadást indítottak a cseh vámépület ellen. A katonák egész a vámépületig jutottak és több kézigranátot dobtak a vámőrségre. Az épület kigyulladt és teljesen leégett. Az épületet megszállva tartó cseh katonák erre Neuhausen irányában elmenekültek. Egy cseh csendőrt és egy vám tisztviselőt, akik megadták magukat, a szudétanémet katonák lefegyvereztek és foglyul ejtettek.

Két órával később erős cseh csapat érkezett és tűz alá vette a cseh vámház romjait és a német vámépületet. A tüzelés csak 8 óra tájban haltak el. Német oldalon igen sok golyóbecsapódás nyoma látható. A géppuskagolyók 3 szudétanémet asszonyt és két gyermeket megsebesítettek.

ALÁAKNAZOTT VASUTÁLLOMÁSOK

A szudétanémet menekülők elbeszélése szerint a csehek megkezdték a határvidék kiürítését, kijelentették azonban, hogy kivonulásuk után csak fűszkös romokat hagynak hátra. A menekülők megerősítették azt a hírt, hogy a csehek a határvidéken tehergépkocsikról benzint és kőolajat raktak le nagy hordókban, amelyeket szalma- és szénakötegekkel kötöttek körül. A hordókat egymástól szabályos távolságban, több kilométeres körzetben helyezték el az erdőben. Ily módon egy kézmozdulattal az egész erdőséget lángba boríthatják.

Leopoldschlag és Unterwald között a csehek robbanóanyaggal aláaknázták a vidék valamennyi vasúti állomását. A cseh határőrök szerint egy gombnyomásra valamennyi épület a levegőbe repül.

102.000 MENEKÜLT NÉMETORSZÁGBAN

Drezdai jelentés szerint a német területre érkezett szudétanémet menekültek száma hétfőn este 102.000-re rugott. Csehszlovákiából állandóan újabb menekülők érkeznek. (A. A.)

Budapesti jelentés szerint az oroszvári határállomáson naponként sokan jönnek át Szlovénziából Magyarországra. Elbeszélések szerint Pozsonyban és környékén egyre jobban a kommunisták ragadják magukhoz a hatalmat.

Kedden Mátyásházánál három szudétanémet nemzetiségű cseh-

szlovák katona szökött át magyar területre. Elmondották, hogy csapattestükkel együtt Kassára szállították őket, ahol hadimunkára vezényelték ki a csapatot. Közölték azt is, hogy a határon tíz kilométer széles sávban teljes hadikészenlétben áll a katonaság. Szá-

mos helyen drótsövényeket is húztak.

A magyar-csehszlovák határon levő Hidasnémetiben és Bánrévénél az utasforgalom csaknem teljesen szünetel. A csehszlovákiai vonatokkal alig egy-két utas érkezik.

Imrédy és Kánya Hitlernél

Budapestről jelentik: A magyar távirati iroda közli, hogy Imrédy Béla miniszterelnök és Kánya Kálmán külügyminiszter, Keresztes-Fischer altábornagy, a vezérkar főnöke és Pataky Tibor államtitkár kíséretében kedden reggel nyolc órakor repülőgépen Obersalzbergbe utazott, hogy Hitler kancellárral, valamint Ribbentrop külügyminiszterrel a csehszlovák kérdést megbeszélje. A megbeszélés befejeztével a magyar miniszterek és kíséretük repülőgépen azonnal hazatértek.

Berlinből jelenti a német távirati iroda:

Imrédy magyar miniszterelnök és Kánya külügyminiszter kedden délelőtt Obersalzbergben meglátogatták Hitler vezért és kancellárt.

Német részről a tanácskozáson megjelent von Ribbentrop külügyminiszter is.

A tanácskozás után a magyar államférfiak repülőgépen visszatértek Budapestre.

Mit tartalmaz az angol-francia terv?

Londonból jelenti a német távirati iroda: Az egész londoni sajtó egyöntetű véleménye szerint a csehszlovák kérdés megoldására készített angol-francia terv a következőket tartalmazza:

1. A szudétanémet terület nagyobb részének Németország számára való átengedése.
2. A többi szudétanémet vidéken népszavazás.
3. Az új csehszlovák állam semlegesítése a főbb európai hatalmak jóállása mellett.

A lapok többségének az a véleménye, hogy Csehszlovákia elfogadja a tervet, amely utolsó kísérlet a béke megmentésére.

Az ellenzéki lapokon kívül egy londoni újság sem tiltakozik a terv ellen.

Lemondás és beletörődés

Budapestről jelentik: A magyar távirati iroda tudósítójának jelentése szerint ma már az egész cseh közvélemény tisztában van azzal, hogy a nemzetiségi kérdést csakis területi engedmények árán lehet megoldani. Ez a felismerés a cseh lakosság széles rétegeiben erős elkeseredést keltett, kedden a déli órákban azonban már a lemondás és beletörődés gondolata is kezdett tért nyerni.

Az angol terv átnyújtása után a prágai kormány igen nehéz órákat élt át. Mint ismeretes, Bechyně vasutügyi miniszter, aki a szociáldemokrata párt tagja, legutóbb a legélesebb formában állást foglalt a nemzetiségi területek átengedése ellen. Parlamenti körökből eredő értesülés szerint Bechyně miniszter a hétfői prágai tanácskozáson is hasonló állást foglalt el és így ellentétbe jutott Hodzsa miniszterrel. Az ellentét csak hosszabb tárgyalások után, a köztársaság elnökénél folytatott tanácskozások során simultak el. Kétes még a kommunisták magatartása, akik nem tartoznak ugyan a kormánykoalícióba, de igen erős befolyásuk

van Csehországban. Amióta a nemzetiségi válság kitört, a kommunisták heves kardesőrtető politikát folytatnak, azonban igen kijózanítólag hatott rájuk az a hír, hogy a szovjet csak akkor hajlandó nyíltan támogatni Csehszlovákiát, ha Franciaország is a csehek mellett avatkozik be.

A munkások jó részének hangulata egyáltalán nem harcias. A munkások között sokan vannak, akik nem a külföldi államokat és nem a szudétanémet pártot okolják azért, hogy a helyzet eddig fejlődött.

HORTHY KIVÜL BECK LENGYEL KÜLÜGYMINISZTER IS GÖRING VENDEGE LESZ

A Reuter-ügynökség jelenti Berlinből: Mindig jólinformált körökben úgy tudják, hogy Horthy Miklós magyar kormányzó már megérkezett Keletporoszországba, Romentauba, ahova Göring tábornagy vadászatra hívta meg.

Ugyancsak azt állítják ezekben a jólértesült körökben, hogy Beck lengyel külügyminiszter is rövidesen odaérkezik.

LENGYELORSZÁG A LENGYEL KISEBBSÉGEK JOGAIÉRT

Varsóból jelenti az Avala: A londoni, párisi, római és berlini lengyel nagykövetelek utasítást kaptak, hogy ismételtlen ismertessék Lengyelország álláspontját a csehszlovákiai események tekintetében a nemzetközi intervencióval kapcsolatosan.

Kattovitzban nagy népgyűlést rendezett a tescheni lengyelek jogaiért küzdő bizottság. A népgyűlésen 50.000 ember vett részt. A gyűlésen felolvasták az amerikai lengyelek táviratát is, amelyben ezek csodálattal fejezik ki a tescheni lengyelek hősi küzdelme iránt és legteljesebb szolidaritásukról biztosítják őket.

A népgyűlésen a tescheni kerületnek Lengyelországhoz való csatolását követelték.

A TIMES ENGEDÉKENYSÉGRE INTI CSEHSZLOVÁKIÁT

Londonból jelenti az Avala: A Times keddi vezércikkében hangoztatja, hogy a francia-angol terv jogos és Csehszlovákiának el kell fogadnia.

»Csehszlovákia első gondjának annak kellett volna lennie — írja a lap —, hogy kielégítse a nemzetiségeit. Ezt nem tette meg. Prágának nem érdeke, hogy a szudétanémeteket megtartsa, mert ők gyűlölik a csehszlovák köztársaságot.«

FUNK BIRODALMI MINISZTER JUGOSZLÁVIÁBAN

Szplitből jelentik: Walter Funk német birodalmi közgazdasági miniszter tegnap Szplitbe érkezett, ahonnan Trstenobá folytatja útját. A német miniszter néhány napot itt fog pihenni, azután Beogradba utazik, ahova szeptember 29-ére vagy 30-ára várják.

SPORT

A sport ma milliók érdeklődésének legfőbb tárgya, aki maga nem sportol, annak is meg kell ismerkednie a Reggeli Ujság Mindentudó Lexikonából és Idegen Szavak Szótárából a sporttal kapcsolatos fogalmakkal, különben értetlenül áll szemben a mai élettel.

A NŐ

a modern életben akár családanya, akár pedig kenyérkereső a férfivel egy színvonalra csak tökéletes tájékozottság által juthat. A műveltség megszerzésére nélkülözhetetlen a Reggeli Ujság Mindentudó Lexikona és Idegen Szavak Szótára.

Az olasz-jugoszláv barátság jegyében

Az olasz és jugoszláv sajtó Mussolini planinai látogatásától

Az olasz és jugoszláv sajtó egyaránt nagy cikkekben ismerteti Mussolini olasz miniszterelnöknek a jugoszláviai Planina határfaluban tett látogatását.

A Giornale d' Italia azt írja, hogy arra az üdvözlésre, amit dr. Sztójadinovics Milán jugoszláv miniszterelnök intézett dr. Natlacsén bán útján Mussolinihez,

az olasz nép válaszul meleg üdvözlését küldi dr. Sztójadinovicsnak és az egész jugoszláv népeknek.

Mussolini rövid látogatása, amit jugoszláv területen tett, mely nyomatokot fog hagyni, mert bizonyítéka annak a bizalomnak és a békés jóakaratságnak, Jugoszlávia és Olaszország ez irányú együttműködésének és Mussolini óhajának, hogy együttesen járuljanak hozzá a biztonság

ez új rendszeréhez, valamint a Duce személyes változatlan egyéni szeretetének Jugoszlávia iránt. Olaszország és Jugoszlávia hivatottak arra, hogy

együttesen működjenek közös nemzeti érdekeik fejlesztésén és hogy megőrizzék a békét.

A jugoszláv lapok is nagy cikkekben ismertetik a planinai látogatást. A Vreme az első oldalon hatalmas képet és cikket, az ötödik oldalon pedig még három nagy képet és közel egy oldalas cikket közöl. Ugyancsak több képpel díszített cikket közöl a Politika is Mussolini látogatásáról. A zágrebi és lyublyanai lapok, valamint az ország többi városainak napilapjai is mind nagy cikkekben számolnak be Mussolini első látogatásáról jugoszláv területen.

Ciano gróf fogadja a jugoszláv munkásokat

Rómából jelentik: Ciano gróf olasz külügyminiszter azonnal Rómába történt visszaérkezése után fogadta a Palazzo Chigiben az olaszországi uton levő jugoszláv radikális munkásszövetséget, a »Jugorasz« száz tagu küldöttségét. A jugoszláv munkások az olasz kultuszminiszter meghívására, mint annak vendégei tartózkodnak Olaszországban, hogy megismerkedjenek ottani munkástevel-

reikkel.

A jugoszláv munkások kíséretében volt Hrisztics Boskó római jugoszláv követ és Pesics, a Jugorasz elnöke. Hrisztics követ és Pesics elnök meleg köszönetüket juttatták kifejezésre a külügyminiszternek, hogy Postumából történt visszatérése után azonnal fogadta a Jugorasz küldöttségét. Pesics elnök megköszönte azt a felejthetetlen fogad-

Dr. Buics Mirko testnevelésügyi miniszter lemondott és kinevezték tengeremléki bánná

Nyugdíjazták a moravai bánt

Beogradból jelenti az Avala: A királyi régenstanács Ófelsége II. Petár király nevében elfogadta dr. Buics Mirko testnevelésügyi miniszter lemondását és a testnevelésügyi minisztérium vezetésével Cvetkovics Dragisa szociálpolitikai minisztert bizta meg.

A régenstanács a miniszterelnök és a beleügyminiszter javaslatára

nyugdíjazta Lukics Predrag moravai bánt.

Ugyanakkor a királyi régenstanács Ófelsége II. Petár király nevében ukázzal tengeremléki bánná nevezte ki

dr. Buics Mirko volt testnevelésügyi minisztert.

Ugyancsak ukázzal moravai bánná neveztek ki Kraszojevic Janityije eddigi moravai segédbánt.

A KINAI HADVEZETŐSÉG A LEGSZEBB KINAI LÁNYOKBÓL NŐI DANDÁRT ALAKÍTOTT

Ha e báj-dandár harcba száll, megfordul

A kocka s vége lesz a háborúnak; Győz Kína, mert a szép amazonoktól Zordon japánok tüstént ellágyulnak.

FANYAR TÓBIÁS

Három évi börtönrre ítélték a rétifarkast

A házörzőt elkergette és kirabolta a lakást

Kifosztotta féli menedéket adó jötevéjét

A noviszádi törvényszék Makszimovics hármastanácsa előtt tegnap tárgyalta Pete Sztéván 30 éves plavnai illetőségű közművessegé szorozatos betörésének ügyét. Pete büntetett előéletű, több jugoszláviai börtönrre volt már a lakója. Legutóbb 1933-ban szabadult ki a mitrovicai fegyházából, a rácsmögötti sanyaru élet azonban nem volt rá nevelő hatással, továbbra is megmaradt a bűn szolgálatában. Ezerkilencszázharmincegy decemberében Mirkovics Avram plavnai télepes tanyáján jelentkezett Pete. munkát kért, azt mondta, nem kell külön fizetés neki, csak enni adniak és engedjék meg, hogy a tél elől náluk leljen menedéket. Mirkovics ebbe bele is egyezett. Mintegy nvoce nappal azután, hogy Petét a házba fogadták, Mirkovicséknak el kellett utazniok, házörzőnek Mirkovics idős rokona, Dédics Zsárkó maradt a tanyán. Pete pénzt kért Mirkovicsától, mielőtt elutazott, a kapott pénzen azután felöntött a garatra, majd hazatért és észrevétel nélkül a házból Dédicset, akinek távozta után

minden értékes tárgyat összeszedett és eltűnt.

Ez 1934. december 29-én történt. Egy héttel később, 1935. január 5-én egykori munkaadója, Krészics Bogdán lakását látogatta meg Pete. Fel-

szedte a tető cserepeit, a padlásra, majd onnan a lakásba jutott be, ahonnan

mintegy 3000 dinár értékű különböző holmit rabolt el.

Tette elkövetése után Pete a bogváni rétbe költözött. Két évig részben munkából, részben kisebb tolvajlásokból tartotta fenn magát, majd 1937. augusztus 27-én, a legelső kínálkozó alkalommal betört Popadics Szrba házába és kisebb értékű tárgyakon kívül

elrabolta a gazdálkodó 4500 dinár készpénzét is.

A megindult széleskörű nyomozás hurokba szoritotta a rétifarkast és a múlt év végén lakat alá helyezte.

A tegnapi tárgyaláson Pete csak részben volt beismerésben. Mindössze a legutóbbi, Popadicsnál történt rablást ismerte be, az előbbi két betörést tagadta. A károsult Krészics, Mirkovics és a megtámadott Dédics terhelő vallomást tettek, a szembesítésnél Pete megmaradt a tagadás mellett, azonban mind erőlenebb lett védekezése. Beismerte, hogy a lopott tárgyakat bizonyos Miladin nevű társával értékesíttette, hogy ne jöhessenek a nyomára. A tanúk kihallgatások, vád- és védbe- széd elhangzása után a bíróság bebizonyítottak vette Pete bűnössé-

gét és

három évi börtönbüntetésre ítélte.

Amikor Makszimovics elnök megkérdezte, hogy megnyugszik-e az ítéletben, Pete három napi gondolkodási időt kért, Kurbatfinszki államügyész szintén három napon belül nyilatkozik.

Egyre növekszik a Dunabánság idegenforgalma

Noviszádon az idén félt és fél ezer turista járt

A Dunabánságban évről-évre emelkedik az idegenforgalom. Ebben a tekintetben a Dunabánság mindjárt Szlovénia és Dalmácia után következik. A legkedveltebb idegenforgalmi vidék a Dunabánságban a Fruska Gora hegysége, de a bánság többi részében is számos olyan hely van, amely nagyszámban idegen turistát vonz.

A Dunabánságban összesen 18 hivatalosan elismert furdöhely van, amelyeket csak az év első felében nem kevesebb, mint 28.812 turista látogatott.

A külföldi látogatók száma az év első felében 3084 volt.

Noviszádra, mint furdöhelyre január 1-től szeptember 1-ig összesen 7480 turista érkezett. A legtöbb idegen a jódosfurdót kereste fel. Külföldről ugyanazon idő alatt 1070 turista járt Noviszádon.

A legtöbb külföldi Magyarországról érkezett (522).

Ugyiszólván valamennyi európai államból járt Noviszádon turista, sőt még Amerikából is ellátogatott tiz.

Noviszád után az idegenforgalomban Szremszki Karloveci következik 5342 turistával, utána Szubotica—Palics 4918, Bukovicska banya 3103, Vrsac 2029, Irigi Vénac 1719, Sztáribecsej 1021 stb.

A külföldiek legnagyobb számában Szuboticát és Palicsot keresik fel, az idén összesen 1168 külföldi volt ott.

Külföldi turista érkezett összesen: Magyarországról 1587, Németországból 573, Csehszlovákiából 318, Amerikából 86.

Fizessen elő a Reggeli Újságra

Reggel **Este**

a szépség szolgálatában — az egészség szolgálatában

Ezért reggel, de főleg este

KALODONT

SARG FOGKŐ ELLEN

HIREK

Tulnyomórést derült idő

Tegnap egész Jugoszláviában derült fel az idő. A szávai és vardári bán-ságban némi felhőzet jelentkezett. A legilacsoyabb hőmérséklet Zajecsa-ron volt 3 fok, a legmagasabb pedig Stip-ber 27 fok.

Isolat szeptember 21-re: Tulnyomó-rést derült idő, helyenként reggeli ködrel. Nyugaton és északon részleges felhősödés, a hőmérséklet emelkedik.

— Október 5-én lesz a kanizsai plébánosválasztás. A kanizsai plébánosválasztást dr. Batta Péter, a kegyuri bizottság elnöke október 5-én, szerdai délelőtt 9 órára tűzte ki. A választás előtt Werner Mihály martonosi esperesplébános a belvárosi templonban csendes misét mond. A kegyu-ri bizottságnak 61 tagja van. Közülük he-ten lelkesek (a város területén lévő plébániák plébánosai és káplánjai). Hu-ssan a belvárosi hitközség vezetőségi tagjai, közülük hatnak kettős szava-zati joga van, mert egyben a városi képviselőtestület tagjai is. A választás titkos, szavazócdulákkal történik. Ha az első menetben egyik jelölt sem ér el abszolút többséget, úgy újra sza-vaznak. Ha mindhárom jelölt egyenlő számú szavazatot kap, akkor Budano-vics Lajos püspök dönt, hogy ki lesz a plébános.

— Új vezetőséget választott a petrovgrádi egyetemi hallgatók kultur-egyesülete. A petrovgrádi egyetemi hallgatók kultur egyesülete vasárnap délelőtt tartotta rendes évi közgyűlé-sét a Vuk Karadzics-uccai női iparis-kolában Mojin Mária elnöklete alatt. A közgyűlésen felolvasták a különböző vezetőségi jelentéseket, majd ismertet-tek a pénztár helyzetét, amelyet a fel-ügyelőbizottság a legutóbbi rendben ta-lált. Az új elnökség a következőkép alakult meg: Elnök: Popovics-Peci Sán-dor, alelnök: Mojin Mária, titkár: Li-kevec Károly, pénztáros: Balla László. A választmány tagjai: Avramov Pera, Mara Miklós és Rád Ivanka. Felügye-lő bizottság: Mocics Szima, Gledja Mi-roszlav és Friedmann György.

— A természet szerepe az emberi életben. Gyarmati Ágoston fiatal zá-grebi tudós a zágrebi Néprajzi muze-umtól megbízást kapott, hogy végezzen kutatásokat a dunai, szávai, tiszai és drávai halászsok életére vonatkozólag. Gyarmati Ágoston most Noviszdán kör-nyékén folytatja kutatásait és ezalka-lammal Noviszdán, a Szerb Matca nagytermében előadást tart »A termé-zet szerepe az emberi életben« címen. Az előadás szeptember 21-én lesz este 6 órai kezdettel.

— Sokba került Müller Péternek az ingyen naptár. Kikindáról jelentik: A kikindai törvényszék három büntető-tenácsa most foglalkozott Müller Pé-ter nákovói lakos büntügyével. Müller ez év júniusában német propagandá naptárakat terjesztett a faluban és emiatt a csendőrség kihallgatta. Ki-hallgatás közben Müller átnyújtott száz dinárt a csendőrmesternek, hogy szüntesse be ellene a vizsgálatot, ille-tőleg, hogy az ügyet ne terjessze fel feletteseinek. A bíróság, mivel beiga-zolást nyert a vád, egyhónapi foghá-z-ra és 900 dinár pénzbüntetésre ítélte Müllert.

— BOGOJEVÓI HIREK. Für An-talné 58 éves bogojevói asszony lábát a bocskor feltörte. Az asszony tetanusz-mérgezést kapott és kétheti szenvedés után meghalt. — A bánai hivatal Kovács János községi irnokot, Koszto-lác Ivo katonai referenst, Winkné szü-lésznőt és dr. Baumgarten Anton köz-ségi orvost megerősítette hivataluk-ban. — A bogojevói Vöröskereszt ki-tünően sikerült műsoros délutánt ren-dezett.

— HORGOSI HIREK. A horgosi gazdák körében tavaly nagy érdeklő-dés nyilvánult meg a bányai buza iránt. Tekintettel az egyre fokozódó érdeklődésre, a horgosi szövetkezeti malom nagybányászat bányai buzát vásárolt és megkezdte a tagok között a kiosztást beszerzési áron. — A novivrbázi cukorgyár 26-án kezd meg a cukorrépa átvételét a horgosi termelőktől. — A rendőrkapitányság közli a kettősbírtokosokkal, hogy Magyarországon lévő terményeiket szőlőt, kukoricát, kiszáradt gyümölcs-féléket harminc napon belül áthozhat-ják.

— Bonyodalmak egy feljelentés kö-rül. Picher János 26 éves ban. deszpo-továci szabó iparendelő nélkül dolgo-zott. A napokban feljelentették és a főszolgabíróóság érzékenyen megbün-tette. Picher, Matics Ferenc ban. desz-potováci szabómesterben sejtette a feljelentőt és az este a kocsmában fe-lélősségre vonta. Matics védekezett a vád ellen és kijelentette, nem ő volt a feijelentő. Picher azonban még erélye-sebben lépett fel ellene, sőt megtámad-ta Maticst, aki öklével védekezett, majd felkapott egy széklet és Pichert leütötte. A súlyosan sérült Pichert be-hozták a petrovgrádi kórházba. Matics ellen pedig megindult az eljárás.

— Megszurkálták a rendőrtisztvisel-őt a horgosi legények. Körülbelül 1 hónappal ezelőtt történt, hogy Radics Erneszt és Szadéka István horgosi le-gények egy este bosszúból megszur-kálták Teodorovics horgosi rendőrtiszt-viselőt Míndkét legényt elfogták. ki-hallgatásuk után azonban szabadon engedték őket, mert szökésüktől nem kellett tartani, de az eljárás megindí-tották ellenük. Most ítélt meg az ítél-let, mely szerint Radics Erneszt és Szadéka István 10—10 napi elzárást és fejenként 500 dinár büntetést kaptak könnyű testiértés vétsége miatt. Mínd-ketten megkezdtek a büntetés kitölté-sét.

— Ahol nem esik az eső. Az európai embert, aki a Tuniszbán levő Kairuan nevű szent városba kerül, megdöbben-tő látvány fogadja. Az uccán emberek, állatok hevernek, nincs annyi erejük, hogy tovább vonszolják magukat. Ezek a szerencsétlenek valahonnan délről, vagy keletről érkeztek, de utközben az állatok takarmányát a rettentő hőség elégette, hasznavehetetlenné tette, nem volt vizük, hogy győtrő szomjúságukat csillapíthatták volna. A kutak, ame-lyek utjukba estek, teljesen kiszárad-tak. Az idén még egyáltalán nem esett az eső és évek óta nagyobb esőzés nem üdítette fel a szenvedő embereket és természetet. Ezért a szivafacsaró nyomor mindenfelé. Egész Afrika szegény vizekben, forrásokban és nagyon kevés a megművelhető földje. Az országgrész urainak mindig az volt a legfőbb gond-juk: honnan és hogyan teremtsenek elegendő vizet. Megpróbálkoznak min-dennel: mély kutakat ásna, vízveze-tékeket, csőhálózatokat építenek, mes-terséges öntözőberendezéseket készí-tenek, de mindhiába. Az állapotok nem változtak az idő óta, amikor a 111. Augusta római légző Lambaesisben tá-bort ütött, mind a mai napig, amióta a franciák küzdenek a természeti csapás ellen. Tuniszbán az eső évekig nem esik. Ha néha rövid ideig szemez is az eső, ez a kis csapadék sem akkor je-lentkezik, amikor arra a földeknek szükségük volna. Így azután nincs ter-més és állandó az éhínség, a nyomor

— Fényes nappal kifosztották egy kikindai magántisztviselő lakását. Kikindáról jelentik: A város egyik mellékutcájában ismeretlen tettesek behatoltak Szvoboda Ella magántiszt-viselő lakásába, amíg a tisztviselő nő hivatalában volt. A merész betörők felforgatták a lakást, feltörték a szek-erényeket, sok ruhaneműt és 1500 dinár készpénzt magukkal vittek. Ladik Ist-ván albérlő lakásába is behatoltak és innét is sok ruhaneműt vittek maguk-cal. A rendőrség nyomában van a tet-teseknek.

— HA AZ AUTÓ VIZ ALÁ KE-RÜL. Danzigból jelentik: A hajótö-rötték megmentésére alakult társa-ság érdekes kísérletet folytatott le abból a célból, hogy megállapítsák, vajjon egy vízbezuhanó autó utasait meg lehet-e menteni? Egy vállalko-zó szellemű ember zárt autóban víz alá merítette magát és kiderült a ki-sérlet folyamán, hogy ilyen esetben fejét az illetőnek az autófedeléhez kell nyomnia, mert a kocsi felsőré-szében még annyi levegő marad, hogy 6—7 percig a légzést lehetővé teszi. Ha azután a behatolt víz a ko-csi egyensúlyát ismét visszaállította, akkor az autó utasai az ajtón keresz-tül könnyűszerrel kimenthetők.

— Jó munkát végez a horgosi Ön-kéntes Tűzoltó Testület. Vasárnap dél-után a szentai tűzoltókerület főnöke dr. Teleki István, másodfőnöke Boros Mátyás és Manjin Vojin titkár kísé-retében Horgosra érkezett és megtar-totta a tűzoltótestületnél a szokásos évi szemlét. Megvizsgálták az ügyvi-telt, a pénztárkezelést, valamint a le-génység gyakorlati és elméleti tudá-sát. A legénység bemutatott néhány tűzoltógyakorlatot is. A bizottság a ta-pasztalatról a legnagyobb megelégedés hangján nyilatkozott és köszöne-tét fejezte ki Hosszu Aurél főparancs-noknak. A szemle után lelkes beszéd kíséretében adta át dr. Teleki az or-zságos tűzoltószövetség kitüntetését Hosszu Aurél főparancsnoknak.

— Újra megjelent Az Est. Budapest-ről jelentik: Az Est kétheti betiltás után kedden ismét megjelent. A lap új felelős szerkesztője Bakos Akos, fele-lős kiadója pedig Göbel-Pajzs Ödön. Salusinszky Imre eddigi főszerkesztő nyugalomba vonult.

— Születés, házasság, halál Petrov-grádon. A legutóbbi kimutatás óta négy leány és egy fiugyermek születé-sét jelentették be a petrovgrádi anya-könyvi hivatalban. Házasságot kötöt-tek: Stróf József vaskereskedő és Rö-richt Paula, Szablyov Mátyás napszá-mos és Fekete Mária, Cvejánov Vely-ko bírósági joggyakornok és Panceto-vity Angyeliya árnólonő. But Ferenc asztalos és Molnár Ilina, Kovács Mi-hály asztalos és Ambrózi Mária, Risz-tics Vaszilije repülő őrmester és Gar-dinovacski Ivánka, Varga Károly ke-reskedő és Kreszta Hoffmann Paula, Venczel Péter géplakatos és Kiss Julianna. Meghaltak: Popov Olga 20 hónapos, Hovad Mária 75 éves, Graor Sándor földműves 48 éves, Kra-mor Velimir 5 hónapos, Szekulics Je-liszaveta 94 éves, Salamon Etel 9 éves, Juhász Ferenc napszámos 68 éves ko-rában.

— Háromszáz dinár pénzbírságra ítélték a noviszdai munkásbörze egyik tisztviselőjét. A noviszdai törvényszék büntető hármastanácsa tegnap délelőtt foglalkozott Milnovics Lázár, a novi-szdai munkásbörze tisztviselőjének sik-kasztási ügyével. A vádirat szerint Milnovics a múlt év decemberében Ti-telen volt, hogy a járásbíróóság, mint gondnok elvégezze a rábizott teendő-ket, valamint, hogy a gondnoki díj fe-lelőségét, 190 dinárt származtassa át a titeli járásbíróóságnak. Milnovics a pénzt megtartotta és saját céljaira köl-tötte el. A tegnap délelőtt megtartott tárgyaláson Milnovics kijelentette, hogy nem érzi magát bűnösnek, illetve csak részben az. A tanúhallgatások után Makszimovics elnök ítéletet hirdetett, amelyben bűnösnek mondotta ki Mi-lnovicsot és 300 dinár pénzbüntetésre ítélte.

TULZÁS

— Nem alkalmazhatom magát ba-rátom.
— Miért kérem?
— Rosszakat hallottam magáról.
— Mit, könyörgöm?
— Azt mondják, minden második nap beteget jelent és olyankor két hétig otthon marad.

83.000 fogalom és idegenszó magyará-zata van a Reggeli Újság Mindentudó Lexikonába és Idegen Szavak Szótárá-ba, amit minden olvasónknak ajándé-kozunk

A ZENE

a rádió révén ma a legszélesebb ré-tegek közkinccse. Mennyire emeli azonban a zenei ismeretet, ha meg-értjük a nagy zeneszerző géniuszok alkotásainak jelentőségét, tisztába jövünk a zenei fogalmakkal. A Reg-geli Újság Mindentudó Lexikona és Idegen Szavak Szótára nappal-het-telen minden rádióhallgató számára

A CSALÁDI ÉLET

nélkülözhetetlen kelléke, igaz ba-rátja és tanácsadója, de kellemes szórakoztatója is a Reggeli Újság Mindentudó Lexikona és Idegen Szavak Szótára.

A TÖRTÉNELEM legérdekesebb és legizgalmasabb korszakát éljük s leg-többször csak zűrzavaros fogalmaink vannak az események igazi jelentősé-géről — de nemcsak a jelen váltako-zik és alakul, hanem az újabb kutató-sok a múltat is átértékelik. A Reggeli Újság Mindentudó Lexikona és Idegen Szavak Szótárából megtudjuk, hogy mi történt velünk és körülöttünk

A mű kicsinyített alakja

Az egész vászonnal borított, aranyo-zott bekötési táblát ez év október 2-án a Reggeli Újság minden lapszámához ingyen mellékelik. Ugyanekkor jelenik meg az első 16 oldal a lapban.

Két vastos nélkülözhetetlen könyvet ajándékozik a Reggeli Újság 20 éves fennállásának alkalmából. A két kö-tetnek 1664 oldala lesz és az egész mű 85 ezer fogalom és idegen szó magya-rázatát adja

Gyűjtse tehát a lexikon mellékletét, hozzá az aranyozott vászon bekötési táblát előre ingyen kapja.

Ami az ázsiai életrajzokból hiányzik

Abdullah emir, Transjordánia királya olyan jó sakkozó, hogy tíz esztendő alatt csak hárman tudták megverni. Titkára szerint ez idő alatt 27.811 sakkjátszmát bonyolított le. Évente egyszer az ország összes sakkozóit versenyre gyűlték a királyi palotába. Két ízben vitte el egy-egy polgár a díjat: pompás lakóházat és szép kis földterületet hozzá.

A világ egyetlen arany gépkocsija a haiderabadi Nizám birtokában van. De van egy rácszott kocsija is, amelyet tigrisvadászatnál használ.

Kemal Atatürk török államfő legszívesebben Savarona nevű yachtján tartózkodik. Hajójára szerződtette a legjobb török zenekart, mert Kemal — szenvedélyes táncos.

Csang-Kaj-Sek, a kínai diktátor gyermekkorában több csigolyáját törte s azóta acélfüzöt visel. Mikor a háború kitörése előtt fogságban volt, levették róla a fűzöt. Erre a tábornagy azonnal összeesett, mert nem bírta magát tartani.

BÁCSKOGRADISTEI HIREK.

A Keresztes Egylet tisztújító közgyűlését vasárnap tartotta meg az Egylet otthonában. A jelentések elhangzása és a felmentvény megadása után az új vezetőséget választották meg. Elnök lett Börcsök József, alelnök Galbács Ferenc, titkár Bartusz József, pénztáros Kocsis József, másodpénztáros Tóth József, háznagyné Tóth András, könyvtáros Rózsa Sándor, játékszertáros Új Mihály, kiskeresztesek vezetője Kajári József, parancsnok Galbács Ferenc, alparancsnok Hegedűs János, zászlósok Kocsis József, Martinovics Sándor és Csepregi Mihály, ellenőrök Új Ferenc és Péter Tamás Fegyelmi bizottság Bartusz József és Tóth András. A gyűlés egyhangúlag indítványt fogadott el, hogy fölláttatják a labdarugó szakosztályt s a mostani alkalmi csapatot szabályszerű csapatá szervezzék át. A szervezésre bizottságot választottak. — A község belterületén a jószágállományban aggasztó mértékben terjed a száji- és körömfájás. A járvány a gazdák közt általános aggodalmat keltett. — A község előljárósága elhatározta, hogy több utcában jórészt készített. A téglát a község, a munkát pedig az egyes háztulajdonosok adják. — Azonkívül a község az uccakereszteseknek az átjárókat kijavíttatja, esetleg teljesen újat csináltat. A munkálatok már folyamatban vannak.

Megvizsgálták a jugoszláviai református egyház zárszámadását. A jugoszláv királyság református keresztyén egyházának 1938. március 31-én lezárt 1937/1938. évi számadásának vizsgálatát pénteken tartották meg Palicson. Ugyanezen alkalommal vizsgálták felül az országos egyház vagyongazdálkodási bizottságának számadását is. A bizottság mindkét számadást rendben találta és hitelesítette. A számadásvizsgálaton megjelentek Ágoston Sándor református püspök, dr. Kurcz Henrik orsz. egyházi főgondnok, Dévay Lajos és Weimann Péter esperesek, Szabó Zoltán közpénztáros, Jung Krisztián számvevő helyettes, dr. Schick Károly és Csizséri Nagy Samu országos egyházi tanácsbírák.

A hortobágyi pásztornap. A Hortobágy életének nagy napja a pásztornap, amelyet minden évben nagy fényvel ünnepelnek meg. Az idén a debreceni nyári egyetem mintegy nyolcszáz hallgatója is megjelent ezen a nagyszabású ünnepségen és élvezte a nagy magyar pusztai utóélettel teli romantikáját. A pásztornapról illusztrált tudósítást közölt az Ifjúság most megjelent szeptemberi száma, melyet még sok más érdekes apróság, elbeszélés, vers, regényfolytatás, sok kép, néhány népszerű rovat tesz teljessé. Előfizetési ára egész évre tíz dinár. Mutatványszámot szívesen küld a kiadóhivatal: Petrovgrad, dr. Tirs u. 3.

ADAI HIREK. Az előljáróság ismételten figyelmezteti azokat, akik agrárterület bérelnek, hogy győződjék meg, ki van-e fizetve az agrárterület adója, mert ha adóhátralék van, annak fejében elveszik a föld termését. — A rendőrség felhívja a kerékpártulajdonosokat, hogy az új kerékpárszámokat váltsák ki.

Ballónselyem és gummikabátok nők részére olcsón kaphatók: Fischer J. és Fia cégnél Noviszádon.

Kikinda és környékének rendőri hírei. Kikindáról jelentik: Foksz István és Palatinus Lajos kikindai munkások megjelentek a kikindai orosz menház igazgatóságánál és azt állították, hogy a menház egyik tisztviselője küldte őket, hogy a raktárban lévő rongált butordarabokat rendbehozzák. Az igazgatóság levezette őket a raktárba. Amikor a két munkás magára maradt, a felhalmozott díznősörtét zsákba tömték és eltávoztak. Azonban a lopást még idejében észrevették és az egyik mellékutcában elfogták a két furfangos tolvajt. A díznősörtével teletömött zsákot pedig visszavitték. — Rácz István mokrinai fuvaros fát szállított és közben a magasra megrakott kocsirol oly szerencsétlenül esett le, hogy hátgerincét eltörte. Haldokolva szállították a kikindai báni kórházba. — Barbul Katica és Jovánovics Martild kikindai cigányasszonyok besurrantak Jzv. Griffetong Márta sarlevilli gazdaasszony lakásába és a szekrényből több értékes ruhaneműt, valamint készpénzt vittek el. A csendőrorjárat elfogta őket és a lopott holmikat, valamint a pénz egy részét visszaszolgáltatta, egyben eljárást indított a két cigányasszony ellen.

Székrekedésnél és emésztési zavaroknál igyunk reggel éhgyomorura egy pohár természetes »Ferenc József« keserűvizet. Registr. od. Minisztarstva szoc. pol. i Nar. Zdr S. br. 85 od 154. 25 V.

Megszurkáltak egy bogarasi cigányt. Szentáról jelentik: Vasárnap délelőtt három szurástól eredő súlyos sérüléssel szállították be a szentai városi kórházba Kolompár János 27 éves bogarasi cigányt. Kolompár részegen ment haza a bogarasi cigányfaluba, a többi cigány megtámadta s a verekezés során a karján, fején és nyakán megszurkált. Állapota a nagy vérvesztés következtében igen súlyos. A rendőrség megindította a nyomozást a súlyos kimenetelű cigányverekedés részleteinek, valamint a szurkálók kilétének megállapítására.

HÁROMSZÁZEZER LITER KÖLNI-VIZET SZÁLLITOTT NEMETORSZÁG A MULT ÉVBEN KÜLFÖLDRE

Szeretném tudni, hogy ha a külföldre Háromszázezer liter kölni víz dől, A kölni vízzel így előntött külföld Mikor lesz kint e tenger kölni vízből?

FANYAR TÓBIÁS

SZINHÁZ-FILM

Kitűnően sikerült Bajmokon a Sárgapitykés közlegény előadása

A Bajmoki Atlétikai Klub kitűnő műkedvelőgárdája szombaton mutatta be a mozi zsufolásig megtelt termében a Sárgapitykés közlegény operettét.

Az előadás minden tekintetben nagyszerűen sikerült.

A szereplők jól tudták szerepüket és tehetségesen, otthonosan mozogtak a színpadon. Különösen sok tapsot kapott Braun Ilonka, Milkovics Klára.

Schwáb Emmi, Majsztorovics Marika, Gyurcsik Gizi, Schwarcz Bözsi és Andai Ilonka, a férfiak közül pedig Nagy László, Szakács Feri, Ormos Nánor, Stanik Pál, Kirchenmayer Pisti, Kokai Karsai, Schauer Béla és Varga Jnő. A leghatásosabban Braun Ilonka és Kirchenmayer Pisti játszott. A közönség több tánc és énekszámot megismételtetett. Az előadást dr. Hapal Lajos rendezte elismerésre méltó szakteleppel és ügybuzgalommal.

Előadás a tuberkulózisról és a turisztikáról a noviszádi Polgári Magyar Daloskörben

A noviszádi Polgári Magyar Daloskör ifjúsági osztálya ma, szerdán rendezte heti összejövetel keretében egészségügyi előadást. Dr. Bauer József ismert kitűnő noviszádi orvos tart előadást

a tuberkulózisról és ezzel kapcsolatban a turisztikáról.

Mint a tuberkulózis elleni küzdelem egyik hatékony és könnyen elérhető eszközéről. Az orvosi előadást vetített képekkel kísérik, majd rövid turista filmet mutatnak be. Az előadáson vendégeket szívesen látnak, belépődíj nincs.

Budapestre érkezett ZARAH LEANDER a világhírű filmszínésznő

Budapestről jelentik: Budapestre érkezett tegnap Európa egyik legnépszerűbb filmszínésznője, a svéd származású Zarah Leander. A világhírű művésznőt sok filmember fogadta a pályaudvaron. A Gellért-szállóba költözött, ahol a második emeleten négy szobából álló lakosztályt bocsátottak rendelkezésére. Zarah Leander egy barátjának társaságában jött a magyar fővárosba és elhozta a titkárját is. Ugyancsak a Gellért-szállóba érkezett Tourjansky, a világhírű orosz származású filmrendező, aki Zarah Leander legközelebbi filmjét fogja rendezni.

Herczeg Ferenc »Kék róka« című darabja miatt jöttem Budapestre — mondotta Zarah Leander, — mert legközelebbi filmszerepem Cecil lesz, a »Kék róka« hősnője.

Nagyon sokat hallottam már Bajor Gizi-ről, a szerep budapesti alakításáról és itteni tartózkodásomat, mely ezáltal előreláthatólag két-három napig fog tartani, felhasználom arra is, hogy megismerkedjem vele. Meglátogatom a világhírű szerzőt és megtekintem a »Kék róka« előadását a Nemzeti Színházban.

Zarah Leander annakidején Bécsben tűnt fel. Ő játszotta az »Axel a mennyország kapuja előtt« című darab női főszerepét és jóformán egyik napról a másikra lett neves színésznő. Azóta egy nagy filmvállalat sztárja.

A »Kék róka« film külső felvételeit — mondotta még Zarah Leander — Budapesten fogjuk elkészíteni. Az egyik filmfelvétel az igazi Török utcában lesz, abban a budai utcában, mely Herczeg Ferenc darabjában szerepel.

Amatőr és hivatalos fényképezéshez minden szükségeset
Seidling
Irányító és optikai szaküzletben, Noviszád, Kt. Petra l. 28. - Tel. 28-12

Kulturstét rendezett a feketicsi KIE. A feketicsi református Keresztyén Ifjúsági Egyesület vasárnap esti műsoros kulturstétjén Dobos Károly református lelkész mondott érdekes, a figyelmet mindvégig lekötő beszámolt a magyarországi keresztyén ifjúsági egyesületek nyári balatonszárszói és dunavencei táborozással egybekötött konferenciájáról. Az élvezetes és rendkívül tanulságos előadást a nagyszámú hallgatóság hatalmas tapsal és virágcsokorral köszönte meg. Lángh Zoltán Dániáról, Európa legfejlettebb parasztkulturával rendelkező országáról tartott érdekes és hasznos felolvasást, majd Mész László és Bódás verseket mondott el, nagy tetszés mellett. Bertók Lajos derűs kis történetet mondott el, hatalmas nevetés és tetszés kíséretében. A műsor végeztével a szokott áhitatot Dobos lelkész tartotta meg, majd megható bucsuszavakkal mondott istenhozzáadót a feketicsi ifjúságnak, mivel szabadsága lejárt és kénytelen visszatérni szülőfalujához. A budapesti fásori református gyülekezetbe. A feketicsi ifjúság nevében Lángh Zoltán mondott bucsuszavakat és köszönte meg a szeretetteljes munkálkodást, amit a népszerű lelkész rövid ittartózkodása alatt is kifejtett. A műsort hangulatos magyar népdalok, majd a műsor komoly részében egyházi énekek tették teljessé. A feketicsi ifjúság elhatározta, hogy az októberi szubotica kiállításra társas kirándulást rendez, amelyen az ifjúság nagyszámában kíván résztvenni.

A Szombori Magyar Iparos Dalárda köszönetet mond mindazoknak, akik piknikje alkalmával adományaikkal a sikerhez hozzájárultak.

PILÓTA-NEMZEDÉK. Tíz amerikai szünidei táborban a következő kérdést intézték hat-tizenkét éves fiukhoz: — Mi akarsz lenni, ha nagy leszel? A megkérdezett fiúk 7 százaléka a haditengerészetet, 4 százaléka a cowboy életet, 1 százaléka a szárazföldi katonai pályát, 18 százaléka a mérnöki foglalkozást választotta a jövő életvitelének, 18 százaléka a fennmaradó 70 százalék pedig azt válaszolta, hogy pilóta akar lenni. A repülés népszerűségének óriási emelkedésére az egészen fiatal nemzedékek körében jellemző, hogy 1926-ban, mikor Lindbergh átrepülte az óceánt, szintén rendeztek hasonló ankétot és akkor a megkérdezett fiuknak csupán 10 százaléka készült pilótának.

KÖZGAZDASÁG

A bácska-bánáfi agrárgazdálkodás mélyreható átalakulása

Az ipari növények előretörése — Kendertermesztés és kenderfeldolgozó üzemek — A gyapottermelés sikere — Virágos földek

— Saját munkatársunktól —

A néhány évvel ezelőtti, súlyos méreteket öltött gabonaválság a vajdasági és a sumadijai gazdatársadalmat arra ösztökélte, hogy az akkor rosszul fejlett gabonafélék helyett az ipari növények termelésére térjen át s a földeket az intenzív termelés szolgálatába fogja. Ennek a felbecsülhetetlen értékű, józan agrárius felismerésnek következményeit máris látjuk a legutóbbi bácskai, sumadijai utazásunk alatt a termő földek egyhangúságát, a ringó kalászosok és kukoricások zöldes-sárgás monotonitását az ipari növények s virágok tarkasága váltotta fel.

Egyre nagyobb területeket foglalnak el a

cukorrépa, napraforgó és kender.

Az utóbbi hetek sűrű esőzésének köszönhető, hogy a cukorrépa ebben az évben szépen fejlődött s a jelek arra mutatnak, hogy aki az idén cukorrépát termelt, annak a termés kifizetődött. Igaz, hogy a mai gabonakonjunktúrában és kukorica drágaságban a cukorrépa még mindig mostoha cikk. Azonban kevés a répa s a cukorgyárakkal szemben gazdaközönség répaszállítási kötelezettsége is oly csekély, hogy előreláthatólag

a cukorrépa árát ismét felemelik

vagy legalább is, dus cukortartalmá-

nak megfelelő árpótlékkal növelik.

A szép, sárga napraforgót, a nagy siksnak ezt a messze kimagasló, jellegzetes növényét is, valóban érdemes termelni. A napraforgó évről-évre jobban fizet, egyre nagyobb mennyiségben keresik és termelése olyan egyszerű, hogy nem csoda, ha egyre nagyobb területeket hódít el. Napraforgómagért mázsánkint 180—200 dinárt is fizetnek, főleg azokon a vidékeken, ahol a napraforgó olaj jelentős üzemi cikk oly stabil és félstabil gépeknél, amelyeket fa és szén tüzelés helyett napraforgóolajjal lehet üzemben tartani.

A kendertermelés is ugyancsak emelkedik. Jövedelmezősége nagyobb mint a gabonaműveké s olyan vidékeken, ahol a szövetkezeti mozgalom erős, ott a kendertermelésre szép jövő vár. Az egyes vidékek egységes jellegű, minőségű kenderét a szövetkezetek útján nagyobb mennyiségben, lehet elhelyezni s a gazdáknak a kenderértékesítés egyáltalában nem okozhat gondot. A Bánátban, főleg Pancsevó és Vrsac körül a szövetkezetek az utóbbi években

több kenderfeldolgozó üzemet állítottak fel.

Szép és nagy kenderüzem az Első szerb földművelőszövetkezet Velikakikindai kendergyára, amely a kör-

nyék kendertermelésének nagyrészt átveszi és feldolgozza.

Komoly hasznót remélnek az idén a repce és a ricinus termelésből míg a komlótermés, a sörfogyasztás egyre csökkenő irányzata mellett, mindinkább jelentéktelenebbé zsugorodik.

Az agrárgazdálkodásban beállott változásnak és átorientálódásnak még egy igen érdekes jelenségével találkozunk Bánátban. Mintegy három év óta, több vidéken, de elsősorban

Mokrin körül gyapottermesztéssel is próbálkoznak.

Figyelemreméltó, hogy ez a trópusi melegeket igénylő bokornövény, ott minőségben a Szokolye alatti vidéken természetesen gyapottal teljesen egyenrangú adott. A bánáti gyapottermesztés a jugoszláviai agrárgazdálkodásnak kiemelkedő eseménye s mint a földművelésügyi minisztérium köréből értesülünk, az ottani eredményeket örömmel vették tudomásul. Tudott dolog, hogy a gyapot könnyen aklimatizáló ültetvény, azonban mégis kétségek voltak az iránt, vajjon a Bánát ily kísérletekre alkalmas lesz-e? Az ország fejlődő textilipara és a textilgyártáshoz behozott nyersanyag szempontjából ezeknek a kísérleteknek nagy jelentőségük van. Számítani lehet azzal, hogy a bánáti gyapottermelés az illetékes hatóságok részéről a legmészebbmenő támogatásban fog részesülni.

Érdekes még a bánáti virágtermelés és a nagyarányú kertészet is, amelynek ma már olyan világhírű telepei vannak, mint például a Léderekerék csókai mintakertészet. Több száz holdon, valóságos állászerűen a szebbnél-szebb értékes virágot termesztik itt s ha a virágexport ma

nem is ölt komolyabb arányokat, a virágmagtermelés révén ez a gazdálkodás, amelyben, asszonyok és gyermekek könnyű munkával szép keresetnek jutnak, szép hasznót hajt. Igaz, van virágfajta, amely holdankint legfeljebb félkilogramm virágmagot ad, de

vannak virágfajták, amelyek magvainak kilójáért harminc- negyven ezer dinárt is fizetnek.

A bánáti-bácskai gazdálkodás átorientálódásának ez érdekes jelensége már egy komoly, belterjes gazdálkodás próbaköve. Arra mutatnak, hogy az agrárintelligencia térhódításával a föld is elveszti primitív, évszázados szerepét s alkalmazkodni kíván ahhoz a korszellemhez, amely a változatosság mellett a nagyobb jövedelmezőséget s a több munkáskéz elhelyezését keresi.

A bajmoki kettősirtokosok figyelmébe. A bajmoki kettősirtokosok részére megengedték, hogy szeptember 21-től október 30-ig szabadon áthozhassák magyarországi birtokaikon termelt kukoricájukat, gyümölcsüket, szőlőjüket, illetőleg mustjukat. Kukoricát csak morzsolt állapotban hozhatnak át.

Az idei őszi vásárt október 22- és 23-án tartják meg Kikindán. Kikindáról jelentik: A dühöngő állapot miatt annak idején letiltott kikindai nagy őszi vásár megtartását október 22-re és 23-ra engedélyezték.

Főzetékből díszvirág. Londonban megnyílt az Országos Dália Társaság kiállítása. Ezt a növényt, melyet száz évvel ezelőtt dr. Dahl hozott Mexikóból Európába, eleinte nem a virágjéért, hanem krumplihoz hasonló gumójáért termelték. A dállagumó különösen Franciaországban kedvelt főzeték volt.

A fekete LOVAG
regény írta Falkay Antal

183

Krüdener Julianna úgy fogadta ezt az ajándékot, mintha az természetes lett volna, hogy a cár így jutalmazza.

Különbözik pedig — folytatá a cár — ha bármikor szüksége volna valamire Asszonyom úgy szívesen állok rendelkezésére!

— Felső, még egy kérésem van — szólt Julianna.

— És mi az, beszéljen?

— Felső... nagy veszély fenyegeti még ma!

— Veszély... még ma?! — kiáltá rémülten a cár.

— Igen Felső — felelé a jósnő — tisztán láttam az előbb! Fogadja tehát e kis talizmant, amely meg fogja Önt védeni.

Ezzel a szép jósnő egy gyémánt keresztet oldott le nyakáról és átnyújtá azt a cárnak.

A cár mosolygott és erősen a nő arcába tekintett, majd pedig így szólt:

— Jól van — elfogadom, de csak úgy, ha ön erősíti ezt mellemre!

Krüdener Julianna a gyémánt keresztet közvetlen a cár szíve fölé helyezte el.

— No, de most már Isten önnek asszonyom — szólt a cár és még egyszer kezecskélt Juliannának.

— Isten önnel felső — felelé Krüdener Julianna — és az ég áldása kísérje önt!

Julianna vendégeit az ajtóig kísérte, ahol a cárral és Dimitrivel kezefogva elbucszott.

Dimitrin egy különös érzés vett erőt, amidőn a cár az ajtón kilé-

pett és úgy érezte, hogy vissza kellene tartania őt.

119. fejezet.

MERÉNYLET A CÁR ELLEN

Mindazt, amit Grusa látott és hallott, közömbös volt előtte addig, amíg a jósnő annak a férfinak a nevét hallotta említeni, akinek kedvéért elhagyta Tomszkot, akinek kedvéért eldobta magától a szerencsét és boldogságot, aki nem volt más, mint Dimitri.

Attól a perctől fogva, amidőn Grusa Dimitri nevét hallotta említeni, minden figyelmét a jósnő szavaira fordította.

Igy tehát Grusa fültanuja volt annak, amit Julianna Dimitrinek jósként, amire figyelmeztette őt.

E perctől fogva Grusa szíve hevesebben dobogott és keblét gonosz indulatok duzzasztották.

Izgatottságában azt sem tudta, hogy mit csinál és szinte lélegzetét visszafojtva hallgatott. Csak akkor tért magához egy kisé, amikor a két férfi mögött az ajtó becsukódott.

De ekkor sem a jobb érzés ke- rekedett felül benne, haem a go-

nosz indulatok uralták továbbra is.

Keze önkéntelenül töre után nyult és agyában borzalmas gondolat született meg.

És e pillanatban nem törődött a szőke jósnővel, aki megváltóját imádta a mellette levő szobában. Nem törődött a cárral, aki a ház tulajdonosa volt.

Őt csak egyetlen férfi érdekelt. Vad gyűlölet tombolt lelkében, amidőn a jósnő szavaira gondolt, amelyekben Dimitrinek Erzsébet iránti szerelméről szólt.

Grusa hirtelen elhatározással kelt fel helyéről. Szemében vad tűz lobogott, kezében töre villogott, amelyet e percben szentségnek képzelt és tekintetét vizsgálódva jártatta körül.

Egyszerre csak friss levegő csapta meg az arcát és óvatosan keresztülhaladva a pálmák között egy ablakhoz ért.

Ha Krüdener Julianna nem lett volna annyira elmélyedve az imádságban, úgy Grusa viselkedése feltűnhetett volna neki.

Grusa kitekintett az ablakon és örömmel látta, hogy onnan könnyen a télikertbe juthat.

A télikert üvegtetővel volt bo-

ritva, amely elég erős volt ahhoz, hogy egy embert kibírjon. Grusa tehát nem sokáig habozott.

Körülbelül 2 méternyire volt az üvegtető az ablaktól.

Óvatosan kimászott tehát az ablakon és az üvegtetőre lépett. Vigyázva haladt végig a fal mentén, amidőn a téli kert alján egy padot pillantott meg, amelyre könnyen leugorhatott.

A következő percben Grusa már a földön állott és megkönnyeb- bülten pillantott vissza oda, ahonnan észrevétlenül megszökött.

Rohanva sietett Grusa tova és nemsokára elérte a kijárást, ahonnan a szabadba juthatott.

A bokrok is segítségére voltak, mert elrejtették őt és így észrevétlenül juthatott ki a kertből.

Ugyanebben a percben hagyá el a cár a villát.

A szerencsétlen véletlen úgy akarta, hogy Turbetzkoj Dimitri herceg a cár mögött egy kissé visszamaradjon. Egy szolga tartóztatta fel ugyanis az őrnagyot az ajtónál, hogy köpönyege gal- lérját megigazítsa.

Dimitri szívesen kiáltott volna a cár után, hogy várokozzék reá, de az uralkodó iránti tisztelet nem engedte, hogy eme kérésének ki- fejezést adjon.

A cár tehát tova sietett gondolataiba merülve és talán észre sem vette, hogy egyedül van sőt abban a tudatban élt, hogy barátja követi őt.

És abban a pillanatban, amidőn a cár Grusa rejtékhelye mellett elhaladt, egy alak ugrott elő.

A cár, amidőn egy tündöklő

A feszült nemzetközi helyzet következtében áremelkedés észlelhető az élelmiszer piacon

A malmok többet fizetnek a búzáért, mint a Prizád

A feszült nemzetközi helyzetről érkező hírek a már napok óta tartó háborús pszichózist még inkább megerősítették a termelők körében.

Földmiveseink abban a szilárd hitben élnek, hogyha Európa bármely részén kitörne a háború, az feltétlenül jó hatással lenne a mezőgazdasági termények árának kialakulására.

Ebben a hitükben nem ingatja meg őket az sem, hogy az idén az egész világon olyan bő termés volt, amilyenre évek óta nem volt példa és ezért

a külföldi tőzsdéken a buza és kukorica ára félfannyi, mint Jugoszláviában.

Megfeledeznek arról is, hogy a belső magasságokat csak addig lehet tartani, ameddig a Prizád a mai árakat fizeti. Mindezek figyelembe vétele nélkül spekulálnak földmiveseink és emelik az árakat. Ez természetesen csak addig mehet, ameddig a Prizád a mai árak mellett vásárolt búzát és ameddig az ilyen áron vásárolt búzát a külföldön el is tudja helyezni.

Epen a földmiveseink körében tapasztalható háborús pszichózis okozza azt is, hogy nem viszik piacra terményüket és így a kevés gabona ami piacra kerül, feltétlenül mindig talál gazdát, még pedig a földmives által kért áron. A jugoszláviai mal-

mok, amelyek buzakészleteiket már mind feldolgozták, kénytelenek búzát vásárolni, hogy üzemeiket foglalkoztassák és ezért meg kell fizetniük a földmives által kért árakat. Így a malmok ma már sokszor tíz dinárral többet fizetnek a buza métermázsáért, mint a Prizád.

A jugoszláviai búzapiacra éppen a helyzet ilyen kialakulása következtében meglehetősen tartózkodó a hangulat, amire a legjellemzőbb az, hogy a beográdi tőzsdén az elmúlt héten a búzaforgalom összesen csak 19.800 métermázsát tett ki, míg két hét előtt a forgalom 31.400 mázsa volt. Ebből a mennyiségből is, 11.459 mázsát a Prizád vásárolt.

Nem tudni, hogy meddig tarthat a búzapiac a mai helyzet.

mert például Romániában egészen másként alakulnak a viszonyok. Románia Angliával és Belgiummal tárgyalt a buza értékesítés ügyében és elvben megállapodás is jött létre, amely szerint Anglia 40.000 vagon búzát vett volna át Romániától. Az elvi megegyezés után kezdődtek meg az arra vonatkozó tárgyalások és ekkor Románia olyan árat követelt amit Anglia nem volt hajlandó megfizetni és így nem is kerül sor az angliai buzaexportra. Hasonló a helyzet Belgiummal is, amelynek 28.000 vagon román búzát kellett volna átvennie.

A külföldi exporttermények össz-

szemlása következtében Romániában esik a buza ára. Az eredetileg 42.000 lejben megállapított vagonkénti buza árát 3.000 lejjel csökkenteni kell, úgy, hogy ma csak 39.000 lejt 11.000 dinárt fizetnek egy vagon búzáért.

Még ilyen árak mellett is az állam által eddig folytatott szubvenció olyan magas összeget emésztett fel, hogy többet már csak nagy nehézségek árán biztosíthat a román állam. Ily módon az árak felemelése nem hogy sikerrel nem járt, de határozottan súlyos veszteséggel végződött, mert le kellett szállítani a buza árát. Romániában teljesen megszűnt a buza kivitel és a kiltötőkben minéliszer a berakás szünetel.

A KUKORICA ÁREMELKEDÉSE

A kukorica ára is lassan, de biztosan emelkedik. Azok a hírek, amelyek arról szólnak, hogy a Vojvodinában 160 dinár a kukorica ára, erősen túlzottak ugyan, mert

140 dinárért annyit lehet kapni, amennyit csak akor a vásárló.

A kukorica áremelkedése a gyengébb termésrel, továbbá a buza árának emelkedésénél is érvényesült háborús pszichózissal magyarázható.

A nemzetközi piacon most kezd jelentkezni az amerikai és La Plata kukorica. Amerikai jelentések szerint az Egyesült Államoknak 19 millió mázsa kukoricája marad kivitelre, aminek értékesítését az idén sokkal könnyebnek tartják, mint tavaly, mert az európai, különösen a dunai államok kukorica termése alatta maradt a tavalyinak. Tekintve, hogy Kolumbiában is gyengébb volt az idei kukorica termés a tavalyinál, Amerikában azt várják, hogy az idén is

fontos szerepet játszik majd kukoricájuk a világpiacon és azt jól is értékesíthetik majd.

AZ ÁLLATPIACON IS TART AZ ÁREMELKEDÉS

A gabonapiac áremelkedésének természetes következménye az állatárak emelkedése. Hozzájárul ehhez még a száj és körömfájás, amely nemcsak érzékeny veszteséget okozott az állattenyésztőknek, hanem megnehezítette az állatok felhajtását is a piacokra. A noviszádi piacon most a következő állatárak vannak érvényben: szarvasmarha 4.50—5.50, sertés elsőrendű 8—9, másodrendű 7—8, borjú 8.50—10, birka 4 dinár élősúly különként. A hus árak a következők: marhahus 8—10—12, borjú 14—16—18, sertés 14—16, birka-hus 8—10—12 nyers szalonna 14, hajt 15, zsír 17, füstölt szalonna 14—16 dinár különként.

A baromfi piacon is nagy a drágaság.

mert a kisebb rántani való csirke páriáért 20, a nagyobbért 25, 30, a kifejlett náriáért pedig 35 dinárt fizetnek. A kacsapária nagvság szerint 35—45 dinár, a hizott kacsapária kilója 9—10 dinár. Feltűnő a tojás drágasága mert már egy dinárt is kérnek darabjért, bár még lehet 12 darabot is kapni tíz dinárért. A vaj ára is emelkedett az elsőrendű teavaj kilója 36—38 dinár, sőt helyenként 40 dinár, a tej ára pedig általában 2.50 dinár literenként.

NAGY DRÁGASÁG A ZÖLD-SÉG PIACON

A buza áremelkedésével együtt emelkedik a többi legfontosabb közlekedési cikk ára is. A legtöbb élelmiszer áremelkedése teljesen in-

tárgyat látott feléje sújtani, vissza akart ugrani, de erre már egy ütést érzett mellén, majd pedig a kiáltás hangzott.

Halj meg... nem érdemelsz mást!

Mindez egy pillanat alatt játszódott le, úgy, hogy a cárnak alkalma sem volt kiáltani.

Es amire a cár észrevette, hogy a tör, amit mellének irányítottak egy kemény tárgyon megakadva, lecsuszott onnan.

A cár akaratlanul is a kéz után nyúlt, amely a tört villogtatta, de a merénylő ekkor már másodszer igyekezett feléje sújtani. És a tör a cárt hüvelyk és mutató ujjá között sebezte meg, úgy, hogy fájdalmasan felsikoltott és keze lehangyaltott.

De a feketehajú nő harmadszor akart sújtani, hogy a halálos döfést megadja, amidőn hátulról hirtelen egy sötét alak vetette magát a gyilkos nőre és karjára vágott úgy, hogy a tör messze esett ki kezéből.

Turbetzkó őrnagy mindezt csak végig nézhette, anélkül, hogy a cár segítségére lehetett volna.

Körülből 10 méternyire állott és szinte megkövülten nézte a küzdőket.

Hogy a támadó, aki a cárt megtámadta egy nő volt, azt tisztán kivehette éppen úgy azt is, hogy a cár megmentője egy férfi volt.

A nő és a férfi között heves küzdelem állott elő, mert a nő két kézzel igyekezett szabadulni.

A cár azonban az ijedségtől és rémülettől elkábultan, szótlánul

egy nyírfához támaszkodott.

A következő percben már mellette volt Turbetzkó herceg.

— Felség — mi történt — szent Isten — megsebesült?

A cár bágyadt mosollyal bólintott.

— Semmi nem történt Turbetzkó — csak egy kis sebesülés — egy macskakaparás!

— Felség — ez a szurás a mellének — az első szurás?

— Az a jósnőtől kapott talizmán megakadt és csak egyenruhám bontá fel.

— Felség — a kezét — a megsebesültet.

A cár feléje nyújtotta a megsebezett kezét, amelyről Dimitri óvatosan igyekezett a vértől átitott keztyűt lehuzni.

A cár ajkára harapott, ne hogy fájdalmát elárulja.

Dimitri azonban elővette selevelmzebkendőjét és azzal kötötte be a cár sebeit.

Mialatt Dimitri a cár sebeit kötözte, az alatt egy néhány lépésnyire tőlük a merénylő és a cár megmentője között feltűnő érdekes jelenet játszódott le.

A cár megmentőjének sikerült Grusát lefegyverezni, bár az mindent megkísérelt, hogy szabaduljon.

A férfi azonban erősen fogta őt és egy fához szorította.

Két tüzes fekete szem fenyegető pillantást vetett rá.

— Ember, bocsáss el!

— Csak ne olyan hevesen, gaz utonálló — szólt az idegen — előbb majd beszélünk néhány szót egymással! Azt hiszem, hogy a pé-

tervári rendőrség is beszélni akar majd ilyen utonállóval?

— Bocsáss el ember — szólt Grusa most már inkább könyörögve.

— Gaz merényletet akart elkövetni a férfi ellen, akit az utolsó percben sikerült megmentenem! Vérzik is!

— Nem ő az, akit én megölni akartam — sóhajtá Grusa. — Isten a tanum, hogy nem őt akartam, a másikat!

Majd pedig a férfi felé fordult, aki erősen tartá őt

— Ember, ha van szived, amely a szerelemért dobogni tud, ha tudsz szeretni és szánakozni, úgy engedj menekülni! Egy végzetes tévedés tett engem merénylővé, mert én csak bosszút akartam állni!

— Beszélj világosabban — nem értelek! De gyorsan, mert a férfiak nemsokára itt lesznek!

— Azt a másikat, aki barátja sebeit kötözi be, akartam megölni — felelé Grusa — gazember az, aki engem szerencsétlenné tett.

— Ah, tehát egy megsértett bosszúja ez — kérde az idegen különös hangon — sejtettem mindjárt, amint a tört megvillanni láttam! Előre tehát, szabad vagy! Én bár ember vagyok, aki másikat szívesen megvédelmez, de priébekje senkinek nem leszek! Eredj tehát, szabad vagy!

Grusa meghatottságában nem tudott szöhoz jutni.

A következő pillanatban lehajolt, megragadta a férfi kezét és megcsókolta azt.

— Köszönet — ezer köszönet —

sóhajtá Grusa — nem engem egyedül, hanem sokakat tettél boldoggá. És ha a sors az életben még egyszer összehoz bennünket, úgy jegyezd meg arcomat, mert

— Grusa szívesen segít neked! A férfinak pedig, akit megölni akartam — és itt Grusa a cár sebeit kötöztető Dimitrire mutatott — mond meg nevedet, és hogy ma csak véletlen folytán menekült meg a haláltól! De mond meg neki azt is, hogy ezentul nincs mitől félnie! Tudom, hogy milyen uton kell haladnom, hogy mi a kötelességem!

Még mielőtt a cár megmentője tovább kérdezhetett volna, Grusa eltávozott, csak így a férfi a hold fényénél csak a nő halovány arcát láthatta, amely erősen véssődött bele emlékezetébe.

— A viszontlátásra — ezek voltak Grusa utolsó szavai és ezzel eltűnt.

Alig 10 másodperccel később Turbetzkó herceg futva közeledett a férfi felé, aki a cár életét megmentette, aki őt a karbafont kézzel a fához támaszkodva várta.

— Uram, hol van a merénylő — kérde az őrnagy lihegve.

— Eltűnt, — felelé a férfi mosolyogva — megszökött, bár én visszatartottam volna!

Az őrnagy úgy állt ott, mintha gyökeret vert volna lába.

— Az ördögbe is — szólt dühösen Dimitri — miért nem tartotta vissza a gaz merénylőnt?

— Hát mi vagyok én — felelé a férfi — talán egy orosz kém, vagy mi?

(Folytatjuk)

dokola jó terr az ide magya 350 di rémi f keresk mázsa dinárt D A bur 120 di gább, parad 1.25 d ubork narórl félék az ide el. A alul n ni. pe tek é zöld díg a zett a A szöl A na »szlan 2.50— dig 3 a szla har b jék. I szilva —3, kell 1 közül ősziba nagy! nárt nagy és ár közöt Ford, dern bizta ból t hoz. jádat A N száza hoz: — szokt érke: kodá egyre ságon pöbb jelé váro ni k gond látja függ gazd gáro a me oly s ol rövle gazd fogl ni. □ nem az a sület lönb egyil étlap Whi Meg alatt tatv.

dokolatlan, mert mindenből nagyon jó termés volt, kivéve a babot. A bab az idén igen gyengén hozott és ezzel magyarázható, hogy a tőzsdén már 350 dinárt fizetnek a bácskai és szerémi fehér bab kilójáért, míg a nagy kereskedelemben 450 dinárt fizetnek mázsájáért, kicsinyben pedig hat dinárt is kérnek kilójáért.

Drága a többi főzelékféle is.

A burgonya mázsája nagyban 100—120 dinár, a káposzta is sokkal drágább, mint tavaly volt ilyenkor, a paradicsom kilójáért nagyban 1—1.25 dinárt kérnek, sőt a paprika, uborka és a többi főzelékféle ára is napról-napra emelkedik. A főzelék-félék közül a zöldbab és zöld borsó az idén igen előkelő helyet foglalnak el. A kicsinybeni piacon 3 dináron alul nem is lehetett zöld babot kapni, pedig tavaly 1—1.50 dinárt fizettek érte csak a háziasszonyok. A zöld borsó kilója 4.50—5 dinár, pedig a mostani esős idő eléggé kedvelt a fejlődésének.

A gyümölcspiacon egyedül a szőlő ára ellen nem panaszkodhat a vásárló.

A nagybani piacon a közönséges szőlő kilója 1.50—2, a csaszlái 2.50—3, a hamburg muskotályé pedig 3—4 dinár, ugyogy kicsinyben a szőlőt 2.50, a csaszlát 3.50—4, a hamburgit pedig 4—5 dinárért adják. Feltűnő azonban még mindig a szilva drágasága, mert nagyban 2.50—3, kicsinyben pedig 3—4 dinárt kell kilójáért fizetni. Az őszibarack közül már csak a közönséges kis őszibarack kerül a piacra, amelyért nagyban 3, kicsinyben pedig 4 dinárt fizetnek. Alma és körte elég nagy mennyiségben kerül a piacra és ára minőség szerint 3—5 dinár között váltakozik.

— VISSZA A FÖLDHÖZ! Henry Ford, az amerikai autókirály, a modern ipar egyik uttörő vezére arra biztatja az ifjúságot, hogy a városból térjen vissza a földhöz, a farmhoz. Jelszava: »Ha magad vágod a földet, kétszeresen fog melegeiteni!« A Newyork American című lapban szótartot intéz az amerikai ifjúsághoz:

— A farmot jó elindulási helynek szokták tekinteni; most már jó megérkezési helynek tartjuk. A gazdálkodás, mint hivatás és mint üzlet, egyre erősebben vonzza a mai ifjúságot. Ez új dolog. És még meglepőbb, hogy a gazdálkodói hivatás felé tekintő fiúk közül nagyon sok városban született. Kezdi megérteni, hogy mindenkinek magáról kell gondoskodnia, s ha körülnéznek, azt látják, hogy nincs a földön olyan független ember, mint a gazda. A gazdálkodónak erről a tulajdonságáról keveset beszélnek, de mégis ez a magyarázata annak, hogy ma már oly sokan megmaradnak a farmon, s oly sokan visszatérnek a farmra rövid városi kísérletezés után. A gazda biztonságérzetét semmi más foglalkozásban nem lehet megtalálni.

□ Egy cocktail multja. Londonban nemrég ünnepi lakomára gyűltek össze az angol szabadalomtulajdonosok egyesületének tagjai. A lakoma után különböző jófajta itókák kerültek sorra s egyikükről következőket mondotta az étlap: „Gloria-coctail. Alkatrészei: Whisky, porter, mazsola, víz, cukor. Megjegyzés: 1909-ben K/38.416. szám alatt hajnövesztőszerként szabadalmaztatva.”

A dunabánsági jégkár-biztosító intézet 11 millió dinárt fizet ki jégkár megtérítésére

Jól sikerült az intézet első üzleti éve

A Dunabánság területén az idén vezették be a kötelező jégkár-biztosítást. Noviszádon megalakult a bánsági kötelező jégkár-biztosítóintézet, amely már az első üzleti évben is sikeresen végezte munkáját.

A jégkár-biztosítási illeték holdanként 6 dinár volt.

A földbirtokosok tulnyomórésze befizette az illetékeket,

azonban akadtak sokan, akik ezt elmulasztották. A földművesek általában sokalják a biztosítási díjat és keveslik a megítélt biztosítást.

Az intézet összesen 18 millió dinárt vett be biztosítási illeték címén. A jég által okozott károk összege 22 millió dinár volt,

ennek felét, 11 millió dinárt fizetik ki kártérítés címén.

A jégverés után bizottság vizsgálta felül a károsult vetését és a kártérítési összeget az ősz folyamán fizetik ki.

A fenmaradó 7 millió dinárt adminisztrációs költségek fedezésére fordítják, illetőleg átviszik a következő üzleti évre.

Tőzsde

BEOGRÁDI ÉRTEKTŐZSDE

London (egy font) 213.82—211.76. Páris (100 frank) 120.08—118.64, Newyork (100 dollár) 4417.32—4381.01, Genf (100 svájci frank) 1003.52—996.45, Milánó (100 líra) 235.02—231.94, Prága (100 esk) 152.54—151.43, Amszterdam (100 hol. frt) 2393.50—2378.90, Berlin (100 márka) 1776.91—1763.03, Brüsszel (100 belga fr.) 750.51—745.45, Szaloniki (100 drachma) —30.75, Varsó (100 zlot) 834.23—827.73, London magánklíring 238.80—237.20, Berlin magánklíring 1410—1390. — **Állampapírok:** 7 százalékos beruházási kölcsön 99—98.25, kötés 98.25, 7 százalékos stabilizációs kölcsön 98.7, 7 százalékos külföldi kölcsön 89—87.50, 4 százalékos agrárkölcsön kötés 62, 2 és fél százalékos Ratna Steeta 462—461, kötés 462—461, 6 százalékos bégluk 87.50—87, kötés 87, 6 százalékos dalmát agrár 86.50—86, kötés 86. — **Részvények:** Narodna Banka 7300—7100, Agrarna Banka —217.

NOVISZÁDI TERMÉNYTŐZSDE

Buza. Noviszád, Szombor környéki és középbácskai 153—155, felsőbácskai 155—157, tiszai uszály I. 160, tiszai uszály II 159, bácskai és bánáti, Duna uszály 157, begai uszály 158, tiszai csatorna uszály 157, felsőbánáti k. d. 155, 157, délbánáti 152, szerémi, Duna 153, szerémi, Száva 150, szerémi k. d. 153—155, szlavóniai 155—157. **Rozs,** bácskai 72 kilós 2 százalékos 144—146. **Árpa,** 64—65 kilós, bácskai és szerémi 145—150, bácskai és szerémi, tavaszi 68 kilós 180—185. **Zab,** 130—132.50. **Tengeri,** bácskai k. d. 140—142, bánáti k. d. 138—140, bánáti, vrsac paritásában 140—142, indiai paritásában k. d. 139—141. **Buzaliszt,** bácskai és bánáti állomásról nullás g és g 255—265, kettes 235—245, ötös 215—225, hatos 195—205, hetes 165—175, hét és feles 125—130, nyolcas 110—115. Szerémi és szlavóniai állomásról, nullás g és g 250—260, kettes 230—240, ötös 210—220, hatos 190—200, hetes 160—170, hét és feles 125—130, nyolcas 110—115. **Buzakorpa,** jutazsákokban, bácskai 98

SPORT
Lengyelország összeállította csapatát, amely vasárnap a jugoszláv válogatott ellen játszik

A nemzetközi mérkőzés iránt gyenge érdeklődés nyilvánul meg

A vasárnapi jugoszláv—lengyel nemzetközi futballmérkőzés iránt Lengyelországban nagyon lanyha érdeklődés nyilvánul meg. A jugoszláv sport napról napra veszít értékéből a lengyelek szemében, ami főleg annak tudható be, hogy a lengyelek ellen szereplő jugoszláv csapatokat nem a legjobb felállításban bocsátották harcba és gyengén képviselték a jugoszláv sportot. Nem mintha Jugoszlávia szűkölködne erőkből!... Kísérleteznek a fiatalokkal és ez nem mindig vág be. A beográdi Vreme írja, hogy a lengyelek szerint a jugoszláv válogatott nagyon megfiatalított csapat és

a vasárnapi mérkőzés nem lesz egyéb, mint a mester edzőmérkőzése a tanítvánnyal.

A Vreme ezeket a szavakat a lengyel Sport szemléből idézi.

Minden bizakodásuk, monhatni vérmes reményük ellenére is a lengyelek a legjobb felállításban veszik fel a vasárnapi küzdelmet Jugoszlávia válogatott csapata ellen. A végleges felállítást már közzé is tette a lengyel sportszövetség, a csapat ugyanaz lesz, mint vasárnap a németek ellen volt, mindössze annyiból történt változtatás, hogy Peterek helyett Sefrke játsza a középcsatárt. A cserére azért került sor, mivel Peterek a vasárnapi német—lengyel mérkőzésen eléggé gyengén szerepelt, ezzel szemben Sefrke már tizenegyszer volt a lengyel válogatott középcsatára és minden esetben kitérő játékot mutatott.

Eltörött a kulcsontja a Szak egyik játékosának Vrbászon. Szentáról jelentik: A vasárnap Vrbászon lejátszott Dulcisz—Szak mérkőzésnek két súlyos sebesültje van a szentai csapat játékosai közül. Vreckó a Szak egyik háttvédje és legjobb játékosa a mérkőzés során kulcsonttörést szenvedett. Ujházi bal-szélsőnek pedig a térde ficamadott ki. Mindkét játékost hazaszállították s a szentai városi kórházban helyezték el ápolás végett. A két jóképességű játékos elvesztésével nagyon megcsappantak a Szak esélyei a jövőbeni bajnoki mérkőzésekre vonatkozólag.

IDEJÉBEN ÉRKEZETT

A NAK—Vojvodina mérkőzésre a második féldíj elején lihegve érkeztek egy elkésett néző, aki meccsre ritkán szokott járni.

— Hogy áll a játék? — kérdi a szomszédjától.

— 0:0.

— Na, hál' Istenek, akkor nem mulasztottam semmit.

A tekéző sport hírei

A noviszádi Napred kugli klub ajább felsorolt játékosait kéri, hogy ma este 8 órára sziveskedjenek megjelenni a Fülöp-pályán a Zselyeznicár elleni mérkőzés lejátszása végett: Kretsmár, Lotz, Vass, Dudás, Zsubori II, Gaál, Zsubori I, Toth, Varga I. és Karaba. A vezetőségi tagokat szintén kérjük, hogy fontos megbeszélés végett sziveskedjenek megjelenni. — **Vezetőség.** A noviszádi Birótestület felkéri alulírott vezetőségi tagokat, hogy ma este 7 órára sziveskedjenek megjelenni a Bauer-pályán, ahol plenáris ülést tartunk. Farkas, Meisl, Goldmann, Zlokolica és Wack. — Babin intéző. Ugyancsak ezuton értesíti a Birótestület az összes bírójelölteket, hogy a mai tanfolyamon okvetlenül jelenjenek meg a Bauer-vendéglőben.

—100, szerémi 95—97, bánáti 94—96. **Fehérbab,** bácskai és szerémi 2 százalékos, zsák nélkül k. d. 337.50—342.50. **Burgonya,** szlavóniai róza 54—56, szlavóniai fehér 50—52. **Sertészsír,** 25 kilós kannákban bruttó nettóért 1375—1400. Irányzat: változatlan. Forgalom: közepes.

SZOMBORI TERMÉNYTŐZSDE

Buza, bácskai, Szombor környéki 153—155, szerémi, 151—153, szlavóniai 155—157, felsőbácskai k.d. 155—157, délbánáti 152, felsőbánáti 155—157. Tisza, uszályból I. 160, II. 159, Tisza, csatorna uszályból 157, dunai hajórakomány. Bácska, Bánát 157, begai hajórakomány 158, szerémi, Duna 153, Száva 150. **Rozs,** bácskai vasut 144—146. **Zab,** 156, felsőbácskai k. d. 154—156, délbánáti bácskai vasut 130—132.50, szerémi 130. **Árpa,** bácskai 64—65 kgs 145—150, szerémi 64—65 kgs 145—150. **Tengeri,** bácskai prompt 140—142, szerémi vasut prompt

140—142. **Bab,** szokvány 310—320. — 350. **Buzaliszt,** nullás g és g 255—265, kettes 235—245, ötös 215—225, hatos 195—205, hetes 165—175, nyolcas 110—115. **Korpa,** prompt bácskai 98—100, szerémi 95—97. **Sertészsír,** új nagyhordókban 13.75—14.75, új középhordókban 13.75—14.75, új kishordókban 13.75—14.75, kannában bruttó nettóért 13—14. **Füstölt szalonna** 14—15, sózott szalonna pofa és hasalja nélkül 13—14. Irányzat: buza változatlan, kukorica szilárdabb. Forgalom: 55 vagon.

KÜLFÖLDI TŐZSDEZARLATOK

A dinár árfolyama. Budapest 7.15—7.70, Prága 64.80—65.20, Berlin 5.63—5.67, London 213.50.

Zürich. Beograd 10, Páris 11.93 háromnegyed, London 21.28 háromnegyed, Newyork 441.25, Brüsszel 74.525, Milánó 23.35, Amszterdam 238.60, Berlin 176.40, Prága 15.20, Varsó 93.10, Bukarest 3.25.

Budapesten épül fel a világon először a palesztinai szentélyek élethü mása

**P. Majsai Mór szentföldi biztos és Molnár Farkas
műépítész nyilatkoznak a nagyszabásu tervről**

(Budapest, szeptember). Közel a hűvösvölgyi villamos végállomásához, a Heinrich István-ut 3/5, szám alatt van a Szentföldi Múzeum. Különös múzeum ez, nem olyan, mint a többi. A nagyvilág lármájától távol eső zugban, erdei csend közepette, elvonulásra és belső szemlélődésre páratlan érzékkel kiválasztott helyen épületet emeltek, testet alkottak, amely magába fogadta a Szentföld lelkét. P. Majsai Mór, Magyarország szentföldi biztosja azonban, aki néhány évvel ezelőtt a semmiből teremtetette meg a Szentföldi Múzeumot és a hozzátartozó kis zárdát, további nagy építő terveket hordoz magában. A Magyar Szentföldmozgalom célul tűzte ki, hogy mérnöki felmért pontos arányokban felépíti a Szentföldi Múzeum telkén

**a Szentföld bibliai szempontból
fontosabb helyein épült szentélyeket.**

Felkerestük Mór atyát, aki nagy lelkesedéssel, örömmel nyilatkozott a mozgalom mai állásáról.

— A gondolat, hogy pontos másolatokban felépítjük a Szentföld legfontosabb szentélyeit, már évek óta foglalkoztat. A Szentföldi Múzeum megalkotása volt a kiinduló lépés. Jelenleg már 2700 négyszögletes telket mondhatunk a magunkénak. Látja — mutat le a kertbe —, ide tervezzük azt az óriási, ovális kupolával fedett csarnokot, amely magában foglalná a palesztinai szentélyek élethü másolatait. Egészen eredeti és

a világon egyedülálló alkotás lenne ez,

mely ha sikerül megvalósítani, nemcsak új magyar zarándokhelyet, de egyben páratlan idegenforgalmi érdekességet is jelentene az országnak. Célunk az, hogy magyar földre hozzuk a Szentföldet s annak hangulatát, hogy az isteni Mester életére emlékeztető szentélyek látogatását azok számára is elérhetővé tegyük, akik anyagiak hiányában nem zarándokolhatnak e laza Evangélium történeteinek színhelyére.

Boldogan mutat a páter egy fehér márványoltárt. Ez a márványoltár, amely most a múzeum legféltettebb drágakincsé,

néhány hónappal ezelőtt még Jeruzsálemben, a golgotai bazilikában állott.

A Fájdalmas Szűz oltára. A ferences Custodia ajándékozta a múzeumnak a kettős magyar szentév emlékére. Az oltár felső, aranyozott faragású része 1700-ból való, az alsó rész pedig 1858-ból.

— Ennek az oltárnak külön kápolnát emelünk — mondja P. Mór. — Azt hiszem, ide fog vezetni a zarándokok első útja, ez elhár az oltár elé, ahol oly sok ezer zarándok térdelt már a Szentföldön.

Molnár Farkas vállalkozott a hatalmas mérnöki feladat megoldására. A tervekhez maga az építész mérnök fűz magyarázatokat. Első pillanatra megállapítható, hogy P. Mór kitűnő munkatársat kapott a Szentföldért

lelkesező Molnár Farkas személyében. Molnár Farkas több mint egy hónapot töltött a Szentföldön, ahol pontos felméréseket eszközölt a másolatban elkészítendő szentélyekhez.

— Főleg abban látom a terv kivitelének gyakorlati lehetőségét — mondja —, hogy

zárt, könnyen bejárható területen, biblikus sorrendben csoportosítjuk az egyes szentélyek másolatait.

Nemcsak mértanilag pontos arányokban akarjuk azokat felépíteni, de a szentélyek hangulatát is tökéletesen vissza akarjuk adni. Ha terveim valóra válnak, vizuális formában valóssággal a hevők szeme elé állítjuk a bibliai történetet. A szemekkel való látás és közvetlen átélés, véleményem szerint, nagyban hozzájárulna a hitélet elmélyítéséhez. A katolikus hívők igen nagy részében jóformán alig él másként az Evangélium, mint homályos gyermekkori iskolai emlék. A Magyar Szentföld, amelyben az Údvizítő életét akarjuk szemléltetni a biblia nagy eseményeit magukba záró szent helyeken keresztül, nagy mértékben közelebb hozná a lelket az Evangéliumhoz. A nemzetek multja is azáltal lesz tudatosabb fiaikban, hogy saját szemükkel látják hazájuk történelmi emlékeit.

A műépítész azután részletesen elmagyarázza, hogyan képzel el a terv megvalósítását. Tizenkilenc szentélyt foglalna magában az óriási csarnok, köztük az Ur Jézus születési helyén, Betlehemben emelt bazilikát, a názáreti Szent Családházat, a táborhegyi, a golgotai, az emmausi szentélyeket.

Van már a világon ehhez hasonló valami? — kérdezzük a pátert.

— A washingtoni ferencesek bazilikájában felállították már a palesztinai szentélyek oltárainak mását. A mi elgondolásunk teljesen eredeti, mert mi nemcsak az oltárokat, hanem az egyes szentélyeket teljes egészükben fel akarjuk építeni.

— És hogyan gondolja páter. Hiszen ez valószínűleg rengeteg pénzbe kerül?

— Egymillió pengőbe —

válaszolja P. Mór s meg sem rezdül a szempillája.

Ma, 1938-ban valóban hősiessé ferences optimizmus kell az ilyen célkitűzésekhez. De a páter bizik: a Szent Kereszt hadsereg tizenötezer tagjával már megindította a nemes, hogy úgy mondjam, keresztes hadjáratot a Magyar Szentföld megvalósítása érdekében!

Szenthegyi István

BALSZERENCSE

Az apa panaszkodik.
— Nincs szerencsém a fiammal.
— Miért?
— Az egyik vadászni jár, a másik fényképész-mütermet nyitott.
— Na és?
— Az egyik nem talál el semmit, a másik nem talál el senkit.

APRÓHIRDETÉSEK

ugy hetköznap, mint vasárnap egy szó 1.— dinár, NAGY BETŰS 2.— dinár. A legkisebb apróhirdetés ára 12.— dinár. Hirdetéseket a másnapi lapra dé után 3 óráig, szombton déli 12 óráig veszünk fel. A hirdetési adó a hirdetőfelet terheli

Gyógyhatású „DUBRAVKA”-TEA

KÖVEK ELLEN

»DUBRAVKA« TEA, friss gyógynövényekből összeállítva, sikeresen használható vesekövek és epekövek ellen, valamint a vizeletben és a fenti szervekben összegyűlt kőzetek és lerakódások ellen. Pontos használati utasítás a csomagban. Eredeti doboz, 100 gramm ára 30.— dinár.

Kapható minden gyógyszerárban

Készíti: Kem. Farm. Laboratorij MR. PH. IVO ANDRIJIC, MOSTAR 3.

Főlerakatok Zágrebben és Beogradban

Reg. S. Br. 14471 od 21. V. 1938

ALLAST KERES

Teljesen megbízható, józan életű fiatalember többévi gyakorlattal elmentne házmesternek, szobainasnak, szakács-segédnek, ruhamosódába vagy kávéházba mindenesnek. Cim a kiadóban. 5869

ELADÓ

Undervood láthatóírású irodai typos írógép. jókarban 2000.— dinárért eladó. Megtekinthető Kniezel órasüzletben, Bácskatorján. 5803

CSLUNAK KAVICS, SZÁVAI HOMOK, OLCSON TŰZIFA, szalagfűrész motorral eladó. Braun Lázár, Szubotica, Boska Vujicsa 21. 438

Olesón eladók perza szőnyeg, festmények, ezüstök, fehérnemű, kabátok, kosztümök, perza bunda. Trendovié, Njegoševa 2/1. balra, Vasemberpalota. 5871

Prima gyümölcsös, 9 éves, 1 holdnyi területű a kamenicai határban, kocsiúttal, autóbussz megállóhoz közel eladó. Légítámadásnál biztos menhely. Felteleg meg tudhatók Dr. Laurovics ügyvédnél, Noviszád, Duna-uca 31. — Telefon: 29—79. 5868

Tricikli eladó 2500.— dinárért. Horváth István, fűszerkereskedő, Noviszád. 5870

KERESLET

Nevelőnő német és szerb nyelvtudással 9 éves fiu mellé kerestetik. Francia nyelvet beszélők előnyben. Cim a kiadóban. 5851

Gépész-kovács kerestetik gazdaságban azonnali belépésre. Traktor és nyersolajmotor kezelése megkívántatik. Ajánlatok: Irmova pusztai gazdaság, Noviszád, Postafiók 74. címre küldendők. 5867

Keresek megvételre 25 éven aluli gyári magánjárót. Ujvári László, Bácskogradiste. 5766

Jómunkás fodrásznót azonnali vagy megegyezés szerinti belépésre jó fizetés mellett felvesz Tkalec szalon, Noviszád, Kralja Petra II. 56. 5873

Kész kaucok és sezionok állandó raktára. Vállal minden kárpitos és díszítő munkát. **TREBICS** kárpitos Szubotica, Jelašiceva u. 9 szám

DR. FILIPON CREME a legjobb és legkedveltebb nappali krém. Ara helyben 12.—, vidéken 14.— dinár. Apoteka Kuchler, Vrsac. 2474

KÖSZÖNETNYILVÁNTÁS

Hálás szívvel mondunk köszönetet mind azoknak, akik felejtethetetlen hatottunk

KOTT VENCZEL

vendéglős

temetésén megjelentek, részvételükkel, koszorú- vagy virágadományokkal méltatlan ajándékunkon enyhíteni igyekeztek.

Külön köszönetet mondunk a noviszádi vendéglősök egyesületének a temetésén való testüeni megjelenéséért.

Az engedélyezett szentmiseáldozatot f. hó 22-án reggel 7 órakor mutatjuk be az Urnak a beltéri plebániatemplomban. Noviszád, 1938. szeptember 20.

A gyászoló család

Az arcbört nem preparálni, hanem rendszeresen ápítani kell. Daruvári krém a legjobb arcápoló Háromsarkos nagy doboz 15 din., feles doboz 7.50 dinár. Kapható szaküzletekben.

Kezdő zongora-tanítványokat olesón vállal a beogradói állami Zeneiskola másodéves tanárjelöltje. Cim a szubotici kiadóban. 439

»PYRAM«

cipőkrémet kérjen mindenütt, mert a legjobb és az úres dobozokat a kereskedőnél értékesítheti. Waberer Vilim, Velika Kikinda. 4801

Jegyezze meg jól Braun József szücs-mester Kralja Petra II. 36 alatt van. Raktáron tart minden szőrmeárut. Új munkát, valamint minden átalakítást, javítást gyorsan, megbízhatóan és olcsón végez. 5256

»FLORODOR« ujszerű arcápoló. Eltűntet ráncokat, szeplőket, üdévét teszi az arcbört. Főlerakat »Vegetabilia« Noviszád, kapható minden szaküzletben. 5124

Reggeli Újság

Uredništvo i administracija
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Noviszád, Kr. Petra II. (Futoski put) 50
Telefon: 21—37, éjjel 20—58
Felelős kiadó: **Andree Dezső**
A kiadóhivatal vezetője: **Blazsek Ferenc**
Pretpizata — Előfizetés:
Egy óra . . . . . 28.— dinár
(kihordó útján 30 din.)
Három óra . . . . . 80.— dinár
(kihordó útján 86 din.)
Félévre . . . . . 160.— dinár
(kihordó útján 172 din.)
Izlazi svakodnevno — Megjelenik naponta
Pošt. čekovni račun — Postacsekk számla:
Zagreb, 46.692